

Anton Pann.

Povestea vorbii.

Culegere de proverbe.

EX — LIBRIS
TITUS FURDUI
profesor
Chiu-Nan

De prin lume adunate
Și iarăși la lume date.

Carte tipărită pe cheltuiala
domnului Vasile Stroescu.

SIBIIU.

Editura „Asociațiunii“.

1914.

10 - 10
10 - 10
10 - 10

Anton Pann.

Povestea vorbii.

Culegere de proverbe.

ca — IURE.
IURE FORDU
profesor
Chi-Mana

De prin lume adunate
Și iarăși la lume date.

*J. Junduz
Iohannes ei 100. 1949.*

Carte tipărită pe cheltuiala
domnului Vasile Stroescu.

SIBIIU.

Editura „Asociațiunii“.

1914.

859.0-17

859.0-84

82 F59-84

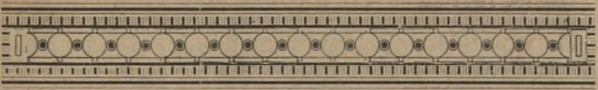
570846U

Biblioteca Județeană

— CLUJ —

570.816

23
1998

Anton Pann s'a născut la 1794 în Bulgaria, în satul Slivin, din tată român de origine. El fugi din Rusia, unde fusese dus ca rob împreună cu toată familia și unde nu putea suferi asprimea din miliție — căci fusese înrolat în armată ca muzicant — și veni în România. La București își câștigă hrana cu cunoștințele sale muzicale cântând prin biserici și dând lecții de muzică. În urmă agonisindu-și câteva parale, cumpără o tipografie în care văzură lumina toate operele sale al căror număr se urcă la vreo douăzeci și șapte și dintre cari unele au două și trei volume. Cele mai însemnate sunt: *Cântece de stea*, *Poezii sau cântece de lume*, *Fabule și istorioare*, *Călătoria lui Moș Alb*, *Povestea vorbii*, *Spitalul Amozului*, *Înțeleptul Archir și nepotul său Anadam*, *Năzdrăvăniile lui Nastratin Hoge*.

Anton Pann a murit la 3 Noemvrie 1854 de tifos și e înmormântat în curtea bisericii Lucaci

din București. El a lăsat să-și scrie pe mormânt următoarele versuri :

Aici s'a mutat cu jale
în cel mai din urmă an
cel ce în cărțile sale
se subscrie *Anton Pann*.
Acum mâna-i încetează
ce la scris mereu ședeà:
nopti întregi nu mai lucrează,
la lumină cărți să dea.
Implinindu-și datoria
și talentul ne'ngropând
și-a făcut călătoria
dând altor în lume rând.

Despre cusururi sau urâciuni.

Aideți să vorbim de geabă
Că tot n'avem nici o treabă. — Fiindcă
Gura nu cere chirie,
Poate vorbi orice fie. — De multeori însă
Vorba, din vorbă în vorbă,
Au ajuns și la cociorbă (vătrai de lemn.)
Și-atunci vine Proverbul,
Vorba pe unde a eșit
Mai bine să fi tușit. — De aceia :
Când vei să vorbești, la gură
Să aibi lăcat și măsură. — Adică:
Vezi bârna din ochiul tău
Și nu vorbi p'altu de rău. — Spre pildă:
Când vei vorbi de mucos
Nici tu să fii urduros.
Că nu e mai urât când cineva
Face pe frumos, că e ponevos,
Și pe cel urât că e aurit. — Altul iar
Trântește cuvântul tronc,
Ca cloșca când face clonc.
Și se pomenește vorbind,
Frumoasă noră dobândiși
Dar se uită cam pieziși. — Și că,
După ce e neagră, o cheamă și Neagă:

După ce e mută, apoi e și slută. — Sau,
 Urât meșter a croit-o,
 Rău ciocan a ciocănit-o. — Sau,
 Bun ciocan te-a ciocănit.
 Că frumos te-a potrivit. — Și
 Urât tată a avut,
 Să-i semene la făcut. — Sau
 Fă-mă tată ca să-ți seamăn,
 Ca frate cu frate geamăn. Dar însă
 A semănat castraveți
 Și au răsărit scâeți. — Sau că,
 Tata aveà armăsar,
 Dar el a eșit măgar. — Și așa,
 Cu vorbe îmbolditoare
 Il atinge unde-l doare. — De aceia nici odată,
 Chelului despre chelie
 Să nu-i spui vr'o istorie. — Și,
 Cu pleșuvul când vorbești
 Tigvă să nu pomenești. — Și nici,
 Să nu râzi de măgar cumva,
 Că poate-l încaleci cândva. — Totdeauna,
 Gura care e 'mputită,
 Altui e nesuferită. — Și în scurt,
 Noi râdem de unul, doi,
 Și patruzeci râd de noi. — Pentrucă
 Nu este răsursă să n'aibă cusur.

Povestea vorbii.

Primăvara 'ntâia oară rozele când înfloresc
 C'un fir merse la'mpăratul grădinaru 'mpărătesc,
 Care cu plăcere multă 'n mâna sa cum l-a luat
 Tot d'odată fără veste la un deget l-a 'nțepat,
 Și întâia sa plăcere ce asupra-i o aveà
 l-s'a 'ntors în supărare, cu acel gust n'o priveà;

Cum și cătră grădinarul zise: Iată un cusur
 Care n'ar fi cu cuviință ca să-l aibă un răsur;
 Tu cam te pricepi la multe măestrii grădinărești,
 Și astă roză ghimpi să n'aibă n'ai putea s'o altoiești?

— Ba, să poate împărate, grădinarul a răspuns.
 Și grădinăria are câte un secret ascuns.

— Nu știu, împăratul zise, asta este treaba ta,
 Fă-l ca să-i lipsească ghimpii și un dar vei căpăta.

Grădinarul dar se duse, puse îndată altoi,
 Să se prinză și să crească îndestul se nevoi.

În sfârșit el cu secretu-i a văzut c'a izbutit
 Și mergând la împăratul duce un fir înflorit,

Care în mâna sa luându-l foarte bine i-a părut,
 C'a putut să-l altoiască, după cum a fost cerut,

Dar la nas când îl duse zice cătră grădinar:

— Ce fel? Acum văz că n'are cel mai mic miros
 [măcar?

Grădinarul îi răspunse: — Impărate să trăești,
 Orice lucru firea-și schimbă când vei stă să-l altoești

Și nimic iar nu se poate ca să n'aibă vr'un cusur,
 Arbori, plante, flori și oameni, astfel și acest răsur,

Care ori ca întâiu să înghimpe și să fie cu miros,
 Ori nici un miros să n'aibă și să fie neghimpos.

Fiecare poartă câte un răvaș în spate.

Pe al altuia îl vede și pe al său nu-l vede.

Fiecare să ține mai cuminte decât altul.

Fiecăruia i-se pare că copilul său e mai frumos,
 [d'ar fi cât de uricios. — Și

Ce e frumos poartă și ponos.

Fiecare trage spuza pe turta lui.

Lesne a judecă pe altul. — Că

Nu te pricepi să împarți un pai la doi boi. — Și

Cu ce dascăl locuiește

Așa carte alcătuiește. — Așa e lumea asta:

Râde om de om și dracu de toți.

Dracul râde de porumbe negre și pe el nu
[se vede.

Gura lumii numai pământul o astupă.
Fiecare se leagă unde îl doare.

Povestea vorbii.

Spun c'a fost odată un crai oarecare,
Ce aveà din fire un nas foarte mare;
El își vedeà bine cusurul ce are
Dar tot credeà cumcã poate i-se pare.
Supușii și alții, pe cari întrebuse,
Cã îi șade bine îl incredințase.
Căci cine îndrăznește la unul mai mare
Să-i spuie pe față cusurul ce-l are?
Tot pe acea vreme și 'n acea cetate
Erà și-o cocoană gheboasă în spate,
Ce o amăgise lingăii să crează
Că ea e în lume cea mai dintâiu rază,
Cu poezii, versuri o încoronase
Și a se țineà zână o înfumurase.
Aceasta se duse la craiul odată
Cu alt oarecine având judecată
Și văzând că craiul hatâr ei nu-i face
Să vorbească 'n parte-i după cum îi place,
Prerupând cuvântul zice cu mirare:
— Va-a-ai de mine ce mai nas ai mare!
Pe craiul cu astă vorbă îl împunse,
Dar deocamdată nimic nu răspunse.
Ea însă părându-i că nu auzise
Intre alte vorbe iară îi mai zise.
Craiul și aceasta o înghiți cu noduri
Ea nu încetă însă de a-i da iar bolduri,
Și mai zise iarăși: — Ce ciudat îmi pare!
N'am mai văzut încă astfel de nas mare.

Se înăsprî Craiul și zise: — Coccoană!
 Știi că ești cu totul ciudată persoană!
 Ce îmi tot spui mie că-mi e nasul mare.
 Și nu-ți vezi de cocoașa ce-o porți în spinare?
 Cusurul cel mare nu ți-l simți din spate
 Și judeci pe-al altuia, el ți-e greutate.
 Plecând ea să meargă și eșind în tindă,
 Zice craiul iară, privind în oglindă:
 Nu a fost minciună ce a zis neștine
 Că greu se cunoaște cineva pe sine!

Despre pedanți sau copilăroși.

Pomul se cunoaște din roadă
 Și omul din mintea neroadă. — Că el,
 Nici în cap ce nu-ți pocnește
 A vorbî se pomenește. — Și trânteste vorba,
 Hodoronc, tronc ca o roată
 Dela o moară stricată. — Și
 Tot înșiră la gogoși
 Spuind despre moși păroși. — Și
 Vorbește neisprăvite,
 La înșirăte mărgărite. — Adică:
 Să ni se arate va
 Că ar fi știind ceva. — Dar se cunoaște
 Omul prost din vorbuliță
 Și nuca din ușurință. — Pentrucă,
 Judecata-i e oloagă
 Că-i lipsește 'n cap o doagă.
 Om în trup destul de mare
 Și minte de copil are.
 Și vorbe să îndruge
 Par'că tot la țâță sugă.
 Știe ca calul prost
 Să ia hamul de rost.

E bătut la cap
 Tocmai ca un Țap.
 Știe sfătuiri să dea
 Cât știe și baba mea.
 Ar vrea să facă și el
 Dar nu știe în ce fel.

Și el rostî de să plăti. — Povestea ăluia:
 Zile înșirate, fire încurcate,
 Pânză rău țesută, și vreme pierdută.

S'o lovî, nu s'o lovî,
 Na-ți-o frântă că ți-am dres-o.
 Unde chiorește și unde lovește.
 Cel copilăros totdeauna
 Gândește în mintea-i adâncă,
 Numai el pâne mănâncă,
 Și alții mănâncă paie.
 Ca vitele din copaie. — Dar însă
 Vorba în colțuri și rotundă
 Fără cercuri se îfundă.

Povestea vorbii.

Doi precupeți tineri se întovărășiră
 Și după negoțu-și prin țară eșiră.
 Colindând prin sate în lungă lor cale
 Odată înserară la un sat pe-o vale
 Și să mâie noaptea au tras împreună
 La o casă care le-au părut mai bună:
 Unde 'n bătătură le eși 'nainte
 Un bătrân de treabă și foarte de cinste.
 Li primî bine, îi băgă în casă,
 Și ei îi cerură întăiu și întăiu masă.
 Zicându-i: Tătuță! suntem flămânzi tare,
 Fă bine 'ngrijește de ceva mâncare.
 Bătrânul le zise: — Ședeți, fiți în pace,

Că despre mâncare om face ce-om face.
 Până când dar masa moșul să le puie,
 De vreo veste nouă întreabă să-i spuie.
 Vorbind una alta cu toți împreună,
 Ca și unii alții cândva când s'adună.
 Eșind din ei unul afară la treabă
 Moșul gășind vreme pe celalalt întreabă,
 Zicându-i: — Jupâne! voi frați sunteți poate
 Că vă văz bine sămănând la toate?
 Tovarășu-i zise, cu scârba într'ânsul:
 — Aș! n'ași mai vrea frate să am și ca dânsul,
 Că atât doar are, chip și trup ca omul,
 Dar poți să-i dai paie ca și la tot boul.
 Vorbind ei sosește cel eșit afară
 Și îndată vorba între ei schimbară.
 Puțin dacă trece și acestlalt ese,
 Moșul iarăși care curios fusese,
 Asemeni și acestui face întrebare:
 — Jupâne! zicându-i, frați sunteți îmi pare,
 Că semănați, uite, la chip cu întregime,
 Potrivivi întocmai și la înălțime.
 Și acest iar răspunse: — Ai greșală, tată,
 Să-mi fie el frate n'ași vrea niciodată,
 Că e măgar mare, care nu mai simte,
 Să-i pui să mănânce tărâțe nainte.
 Auzind bătrânul aceste cuvinte,
 Cătră unul altul ne dându-și ei cinste,
 Se scoală îndată caută o copaie,
 Merge și o umple până sus cu paie,
 Mai ia încă una, se duse cu dânsa,
 Apucă și puse tărâțe într'ânsa,
 Și cu amândouă întrând el în casă
 Le puse înainte pe pat fără masă.
 Ei văzând aceasta îl întreb deodată:
 — De ce ne pui astă înainte, tată?

— Pofțiți, el răspunse, că vă dau eu încă,
 Boul și măgariul de astea mănâncă.
 Iar ei începură în ochi să se privească
 Și unul de altul fața să-și roșească.
 Bătrânul atuncea gura-și întremează,
 Și învățătura astfel își urmează
 Zicând: — Copii tineri! Rău să nu vă pară,
 De această glumă ce-o fac astă-seară,
 Că cât are omul în lume vieță,
 Tot mereu învață și nu se învață,
 Și voi de aceasta aveți trebuință,
 Numai de a-ți lua-o cu bunăvoință.
 Deși nu-s atâta înțelept, cu minte,
 Dar tot pot a zice două, trei cuvinte.
 De sunteți tovarăși ori frați, eu n'am treabă,
 Cum vreți puteți zice la cine întrebă,
 Decât, zic, e bine ca omul vreodată
 Pe alt să nu defaime, să-i puie vreo pată,
 Și mai mult pe acela care-l însoțește
 Sau altfel cu dânsu împreună trăiește.
 Că cine-i de treabă cu prost nu se adună,
 Cinstea cu ocară nu pot fi împreună;
 Cine își defaimă contovărășia
 Iși arată înșiși necuvioșia.
 Că fieștecare cu cine se 'nsoțește
 Ca el prin urmare lumea-l prețuiește.
 A umblă pe sine mai bun să se facă,
 Defăimând pe altul, nu poate să placă,
 Că e o zicală mai de toți vorbită:
 Omul la om trage și vita la vită,
 Atunci luând moșul copăile date
 Le puse 'nainte pâne și bucate,
 Și îi cinsti bine după cuviință,
 Făcându-i el astfel greșala să-și simță.
 Cari cât trăiră tot îl pomeniră
 Și aceasta înșiși ei o povestiră.

Despre vorbire.

Imbucătură mare să înghiți
Și vorba mare să nu zici. — Deși

Imbucătura cea mare

Se înghite cu 'necare. — Căci

Vorbele celor mari sunt ca smochinele de dulci,
Iar vorbele celor mici sunt ca niște nuci.

Zice un înțelept:

Sau taci, sau zi ceva mai bun decât tăcerea! — Și
Dacă vrei să trăiești liniștit, să nu vezi, să nu
[auzi, să taci.

Vorba 'și are și ea vremea ei

Iar nu să o trântești când vrei.

După proverbul turcesc:

Sioileesem sioz olur, zioilemeesem dert o lur,

De voiu zice vorbă să face, de nu voiu zice

[venin să face. — Și cum zice Românul:

Limba care este lungă

Dar la coadă-și tot n'ajungă. — Și iarăși:

Sarea-i bună la fiertură,

Insă nu peste măsură. — Că

Unde este vorbă multă,

Acolo e treabă scurtă (puțină). — Totdeauna

Cine are limbuția

E mai rea decât beția, — Unul ca acela

Par'că se pune la cioarbă

Una într'alta tot să soarbă,

Astfel nu-ți dă pas de vorbă.

Până-și găsește să-i zică,

Stăi că nu-ți e gura chioară,

Ține rândul ca la moară.

Aici la râșniță nu e

Care, când o vrea să puie.

N'are cine să-l asculte. — Limbutul

Și el spune îndrugă multe. — Și
 Silă de vorbă îmi face,
 Tot să troncănească-i place. — Par'că
 A mâncat picioare de găină
 Și-l tot râcăe la inimă. — De aceia
 Săracul n'are nici haină,
 Nici la inimă vreo taină. — Totdeauna
 Vorbele cele ferite
 În piață și în moară îs vorbite.

Povestea ăluia.

Într'un oraș oarecare
 Ca Bucureștiul de mare.
 Unde lumea 'n piață ese
 Și încoaci încolo să țese
 Printre cei ce vând produse
 Și fel de feluri de fructe,
 Unde răsună haznale,
 Trântindu-se pe tablale.
 Unde unii iau, dau, număr,
 Alții încarc braț, mâni, umăr,
 Unde glasuri și rugi multe
 Nu stau să se mai asculte,
 Vorbind orice 'n gura mare
 Altul de ei habar n'are,
 Unde mulți casc, guri degeabă
 Și de sănătăți întreabă.
 Acî și eu ca lumea toată
 Într'o zi umblând prin gloată
 Și ascultând cum vorbeau unii
 Cu glasuri mari ca nebunii,
 Văzui doi inși, se 'ntâlniră
 Și cu zâmbet se opriră,
 Căciulile își luară

Și astfel se salutară:

— Bună ziua, măi ne-avere!

— Îți mulțămesc, dragă vere.

— Ce mai faci, cum îți mai pasă?

Sunt toți sănătoși p'acasă?

— Tari, mari, ne-avere ca piatră,
Mănânc cenușe pe vatră.

— Dar tu măre dragă vere

Ai de mâncare de vrere?

Cum o duci cu sărăcia?

Ce-ți mai face calicia?

— Sănătos, voinic sunt vere,

Și trăesc după putere,

De sărăcie nu-mi pasă

Că șade supt pat acasă,

A ouat și acum clocește,

D'o vrea Dumnezeu, sporește.

Și de multă datorie

Umblu beat de bucurie.

— Ba ca să zici, măi ne-avere,

Vesel ești ori am părere?

— Dar ori nu vezi? Ce pustie!

Tu o să mori în prostie.

Apoi, te uită la față

Și mă întreabă de viață.

— Ba te văz cu fața vie

Și de deochi să nu-ți fie,

Ești la piele ca curcanul

Galben de gras, ca șofranul.

Dar ce mănânci de ți-e bine,

Și ești numai os și vine?

Ce bucată îți priiește?

Așă de te 'ngălbinește?

— Și asta mă întrebi încă,

Nu știi omul ce mănâncă?

— Negreșit, nici fân, nici pae,
Nici bea apă din copae:

Ci mămăligă cu ceapă
Și-un căuș, două cu apă.

— Ba, ba vere, mă cam iartă,

Că nu 'ți-e fasolea fiartă,
Eu am mâncat, ce să chiamă,

Un mezelic de pastramă,

Cu un dumaticat de pâne,

De sunt patru zile mâne

Și uite pe loc mă dete

La o pustie de sete,

Nu faci tu vr'un fleac de cinste

Ca să-mi ud măcar un dinte?

— Bucuros, cu voe bună,

Dar în buzunar nu sună,

Că croitorul, Ovreiul,

Mi l-a cusut cu temeiul,

S'au spart pân' la săptămâna

Făr' să bag într'ânșii mâna.

Punga care n'o am iară,

S'a bolnăvit d'astă vară

Și-a ajuns într'o slăbire

De nu-și poate veni 'n fire.

Și dintr'asta, cum să vede,

Iți spui dreptul de m'ai crede,

De când n'am văzut paraua

I-am uitat cum e turaua.

— Tpiu! la dracu, pentr'o pungă

Ținuși un ceas vorbă lungă

Acì în mijloc de cale;

Nu întrăm coleà în vale?

La acea ospătărie

Unde pe părete scrie:

«Azi bem și mâncăm bucate

Pe parele peșin date
 Și mâne fără cârteală
 Ospătăm pe cicăleală».

Astfel, zicând, se 'nbiară
 Și-a se ospăta întrară.
 Mă făcui și eu cu treabă
 Și 'ntrai după ei în grabă,
 Să văz ce-o să urmeze
 Și cum o să se ospăteze.
 Șezând dar eu deoparte,
 Și ascultând de departe,
 Văz ei după ce cerură
 Mâncare și beătură
 Și se săturară bine
 De toate, cum se cuvine,
 Au venit să-i socotească
 Ospățul ca să-și plătească.
 Ne-averea se scoală 'ndată
 Și pe perete arată,
 Zicând: — Domnule, azi scrie
 Ca să bem pe datorie,
 Fiind că eri fuse anul
 De când trântii colea banul
 De-ți plătii cum se cuvine
 Și te-ai mulțumit de mine.
 — Domnule, birtașul zice,
 N'ai înțeles cele scrise,
 la mai citește odată
 Și vezi zice și-azi cu plată
 Și iar ca eri mai la vale
 Că, mâne fără parale.
 — Jupâne, zice ne-averea,
 Zi ori cum ți-o fi plăcerea,
 Și sporește cât de multe
 Cui o vrea să te asculte,

Nu trebuià să-mi scrii mie
 Vorbe cu iconomie,
 Că fie care cap n'are
 C'al dumitale de mare,
 Să judece cele scrise,
 Că sunt după cum zici, zise,
 Ci pe șleau le înțelege,
 Fără să le mai deslege.
 Iacă eu unul sunt care
 N'am înțeles ce tâlc are,
 De aceea nici n'am vină.
 Dumneata ești de pricină
 De venii făr' de parale
 După scrisurile tale.
 Că-mi este urât, nu-mi vine,
 Să port parale la mine,
 Ba nici acasă în ladă
 Nu-mi plac bani să văz grămadă,
 Ca și acum bunioară
 Nu e în ea para chioară;
 Dar cântecul Dumitale
 Fiindcă cere parale,
 Și eu iar deocamdată
 Ți-oiu cântă ceva drept plată.
 — Ce spui? birtașul îi zice,
 Strigând: (cum se năcăjise)
 Să-mi cânti cântece pe plată?
 Bani, că te 'ncaier îndată;
 Eu am dat bani pe bucate,
 Nimeni nu-mi dă pe cântate
 Haide, zic, parale scoate,
 De nu, te despoi de toate.
 Ne-averea sfeclî de frică,
 Gândi, hai, îl ia de chică,
 Și 'ncepù cu binișorul

Să moaie pe negustorul,
 Zicând: — Jupâne, mă iartă,
 Aici nu încape ceartă,
 N'am plecat pe uşe-afară
 Ca să mă iei la ocară;
 Stăi, aici e învoială,
 Noi să facem o tocmeală,
 Să-ţi cânt şi dacă nu-ţi place
 Atunci fă-mi ori ce-mi vei face,
 Iar de-ţi va fi pe plăcere
 Atunci n'ai nimic a-mi cere;
 Am un cântec s'auzi numa,
 E nou făcut chiar acuma,
 Ia să încep şi ascultă
 Că nu e cu vorbă multă.

Aşa el tuşi odată:

Şi 'ncepù să cânte 'ndată:

«Toată vara fără treabă

O pierdui, ca un nerod,

Câţi umblă 'nhăitaţi de geabă

Eu eram cu ei pe pod.

Dacă mi se făcèa foame,

Eu la masă mă duceam,

Dela supă pân' la poame

Inchinam şi chef făceam.

Câte basme firoSCOŞii

Undevà spuneà 'n vileag.

Şi eu ca năbădăioşii

Alergam s'ascult cu drag.

Dacă mi se făcèa foame, etc.

Imi plăcèa la cântecele

Să ascult, când auzeam,

Frunză verde trei lalele,

Alţi cântà, eu chiuiam.

Dacă mi se făcèa foame, etc.

Nu-mi veneà sã șez în casã,
 Nici de lucru sã m'apuc,
 Lumea unde stã mai deasã
 Mã grãbeam iar sã mã duc.

Dacã mi se făcèa foame, etc.
 Cãțiva bani ce-aveam în ladã
 Sã-i pãstrez nu mai gândeam,
 Tot luam des din grãmadã,
 Cheltuiam, galant eram.

Carne cumpãram și poame
 Și acasã de duceam,
 Dacã mi se făcèa foame
 Beam, mâncam și chef făceam.
 Vreme bunã pe cât fuse
 Eu la iarnã n'am gândit;
 Când din pungã tot se duse,
 Iacã și ea a sosit.

Dacã mi se face foame
 Privesc masa când mã duc,
 Nu e supã, nu e poame,
 N'am odatã sã îmbuc,
 Es pe poduri, viu acasã,
 Vãz ca și afarã frig,
 Nu e pãne, nu e masã,
 N'am ce sã fierb, ce sã frig.
 Nevasta acum îmi strigã:
 — Bãrbate, lemne, mãlai,
 Pruncii: — Pãne, mãmãligã,
 Imi sbier toți și-mi fac alai.

* * *

Sfârșind cântecul ne-averea,
 Intreabã sã-și dea pãrerea
 De i-a plãcut cântecul,
 Iar de nu, sã-i schimbe felul.
 Birtașul îi zice iarã:

— Bani, bani, și curând afară,
 De cântec nu-mi pasă mie,
 Plătește-mi cu omenie,
 Iar de nu, eși cu necinste,
 Ai înțeles de cuvinte?
 Scoate colea pungulița
 Fă-o să-mi caște gurița,
 Să verse din gât dulci glasuri
 Soprani, secunde și basuri¹
 Să vezi cum mă 'mpaci cu ele,
 Iar nu cu seci cântecele.
 Ne-avere nu zăbovește
 la punga și o descrețește
 Binișor cu două dește
 Cântând vorbele aceste:
 — Deschide-te punguliță,
 Cască draga ta guriță,
 Răsună frumos din coarde
 Ale tale dulci acoarde
 Și scoate acele glasuri
 Soprani, secunde și basuri,
 Birtășului cum îi place
 Ca cu mine să se 'mpace.
 El încă nu isprăvise,
 Dar birtășul sărind zise:
 — Ha, vezi, ăst cântec îmi place,
 Asta pentru mine face,
 Dar nu d'ale pierde vară,
 Fir'ai cu el de ocară.
 La aste vorbe ne-averea
 Sare îndată cu vereea
 Și-apucă pe ușe-afară
 Zicând: — Ne plătirăm dară.
 Este o zicală

Boul se leagă de coarne și omul de limbă.

¹ Subțiri, de mijloc și groase.

Despre vorbire iarăși.

Din vorbă în vorbă, vorbă se deschide.

Din vorbă în vorbă, ese adevărul.

Din vorbă se face fapta și din faptă vorba.

Cuvântul e ca vântul: nu să ajunge nici cu ar-
[măsarul, nici cu ogarul.

De multe ori limba taie mai mult ca sabia.

Limba oase n'are și oase sfărâmă. — De aceea

Pune-ți frâu la gură și lăcat la inimă. — Căci

Gardul are ochi și zidul urechi.

Vorba rea se duce ca glonțul.

Ce se naște p'întunerec trebuie să se vază la
[lumină.

Și boul are limbă mare, dar nu poate să vor-
bească. — De aceea

Taci și-ți fie casa casă și masa masă.

Glumele să-ți fie ca sarea 'n bucate. Ca să nu
zică cineva:

Vorbe bune dar nesărate.

Nu e meșteșug a găti mâncare, ci e meșteșug
[a o potrivă din sare.

Limba îndulcește, limba amărește,

Cu râma mică se prinde peștele mare.

Vorba dulce mult aduce.

Povestea vorbii.

Doi călători într'o vreme merindele isprăvind
Și lângă un sat pe-o vale cu caii lor poposind
Zise unul: — Tu șezi, vere și mai ia seama de cai
Că eu mă duc l'acea casă să cer o pâne încai,
Că d'alde alte bucate cred că nici nu găsim.
Ci cu ce vom putea astăzi, să ședem și să prânzim.
Mergând el, vede muierea în mâni cu un făcăleț

Stând, judecându-și bărbatul cu răstiri, cu graiu
 [semeț;
 Iar bărbatu-i se vârîse pe sub pat de frica ei
 Și se bocea cu glas mare ca pruncii cei mititei.
 Călătorul de la ușă această scenă privind
 Intre multa lui mirare zise muierei grăind:
 — Ucigă-te crucea, drace! (și să închină mereu)
 la stăi femeie, așteaptă, ce faci, pentru Dumnezeu!
 Cum poți tu să-ți bați bărbatul? Oae e el, vacă, țap,
 Au nu știi că el îți este dat ție să-ți fie cap?
 — Tocma d'aceia ea zise, de-mi voiui bate capul eu
 Cui ce-i pasă? Că pot face ce voiui vrea cu capul meu:
 De-l voiui lovî de perete, ori de vreun bolovan
 La aceasta n'are treabă să mă judece Nan, Bran;
 Dar tu ce cauți aicea, ia cară-te din ăst loc,
 C'apoi încarc făcălețul în spinarea ta pe loc.
 — Am venit, el îi răspunse, ca să te rog de ceva
 Să ne dai turtă ori pâne, de vei fi având cumva,
 Că am isprăvit merindea ce o aveam pentru drum,
 Nici ață n'am tras prin gură de aseară pân'acum.
 — Piei d'aci, zise muierea; dacă ai fost cerșitor,
 Ce-ai venit la casa mea să te faci judecător?
 Și cu zicerea aceasta asupra-i se repezi
 Ca să-l facă mai cu poftă în acea zi a prânzi,
 Care de nu fugea 'ndată precum venea ea să dea,
 Vr'o câteva făcălețe în spinare-i grămădeă.
 Ducându-se el în fugă și la celalalt ajungând
 Câte i-se întâmplase le spuse toate pe rând;
 Iar tovarășul său râse și-i zise: — Geaba trăiești!
 Nu știi să te porți frăție cu firile omenești:
 Și cu tine mor de foame! Dar șezi tu eu să mă duc,
 Și să vezi acum îndată bucate cum îți aduc.
 După ce zise el astfel plecă și acolo mergând
 Găsi pe muierea încă pe bărbatu-și judecând.
 Stând el și privind din ușă zise: — Ba prea bine zău!

Ești bună de-l lași să plângă și'ngădui să stea buzău.
 Dar nu ca la satul nostru, când îl vede sub pat tras
 Ți-l îmboldește și-l bate până nu mai scoate glas:
 Ba încă îi poruncește și îi zice hotărît
 Să-i cânte și cocoșește cum stă acolo vârat.
 Cum îl auzi muierea lăsă acel făcăleț
 Și 'ncepù să-l îmboldească cu un băț mai lunguleț,
 Dând și strigând cătră dânsul: — Dar nu taci mă,
 [n'auzi tu!

— Nu tac fă, nu, el răspunse cătră ceia ce-l bătù,
 Bate-mă ori cât îți place că asta eu tot o zic
 — Iartă-l, îi zise străinul, e sărmanul nătărău!
 Nu știi că este o vorbă: de giaba bați fierul rău!
 Tu îi zici rasă, el tunsă, și niciodată nu poți
 Prostia cea din născare din capul lui să o scoți.
 Pe când zicea el acestea, femeia stând și-ascultând,
 Se'ntoarce cătră bărbatu-i și-i zise cu cuvânt blând
 — Ai văzut tu om de treabă, cu minte și înțelept?
 Ai auzit vorbe bune? Asculți cum judecă drept?
 De ce nu avuseiu, doamne parte d'astfel de bărbat!
 Să mă las el să mă bată, iar nu eu să stau să-l bat!
 Văzând streinul acuma că femeia s'a îmblânzit
 Socotî că este vremea să-și capete de prânzit,
 Și-i zise: — Te-ași rugă, dragă, de ți se'ntâmplă
 [cumva

Vreo bucătică de pâne, ori turtă, ori altceva
 Să-ți faci pomană cu mine, că și-aseară n'am cinat,
 Am avut ceva merinde, dar cu drumul s'au mâncat.
 — Bucuros, ea îi răspunse: și scoase turta pe loc,
 Li dete tot deodată și friptura de pe foc:
 — De vrei, urmă ea îi zise, aici să șezi să prânzești.
 — Ba, ba destul, el îi zise și îți foarte mulțumesc,
 Calu-mi este la pășune și acolo merg să prânzesc.
 Așa el dela femeie prânzulețul câștigând,
 Și la tovarășul care îl așteptă ajungând,

— Iacă prietine, zise, dacă știi cum să te porți,
Bucățica chiar din gura lupului poți să o scoți.

[— De aceia zice:

Cu o lingură de miere mai multe muște prinzi
[decât cu o bute de oțet.

Nu te amestecă nepoftit în ciorba altora. — Că
Nepoftitul scaun n'are.

Unde nu-ți fierbe oala nu-ți băgă lingura.

Nu te-amestecă ca mărarul în toate bucatele.

De multeori gluma înjură muma. — Și

Gura aduce ura.

Nu vorbi pe dintregul ca baba chioară că să gă-
[sește vreunul

De-ți umflă ceafa de pumni și spatele de ciomege.

Și pân' la împăratul rabzi încăeratul. — Și apoi

Bătaia și ocară nu se întorc niciodată.

Șarpele până nu-l calci pe coadă, nu să'ntoarce
[să te muște.

Furnica cât e de mică și tot dacă o calci pe pi-
[cior, capul își ridică și te pișcă. — Inșă

Să vorbească și nea Chilom că și el e om. — Dar

Toată pasărea pe limba ei piere.

Povestea vorbii.

O slugă flecară pe unde slugise

Toți tot îl bătuse și tot îl gonise,

Incât dintr'aceasta prea rău ajunsese

Hainele pe dânsul toate se rupsesse.

Un negustor astfel portul prost văzându-i

Odată 'ntâlnindu-l l-a'ntrebat zicându-i:

— Ce o fi pricina de nu-ți merge bine?

Că eu te știu încă de copil pe tine,

Bețiv, curvar nu ești, cărți nu joci îmi pare,

Cum putuși ajunge 'n așa proastă stare?

De ce nu-ți vâri capul la vr'un om de treabă?
 Și tot umbli razna pe drumuri de geabă?
 — Jupâne, el zise, nu-mi e alta vina,
 Decât căci spui dreptul e toată pricina,
 Minciuna nu-mi place, vorbesc adevărul,
 Deacea ori unde mă pisez ca mărul
 Și mă dau îndată pe poartă afară,
 De nu-mi găsesc locul și pacea în țară.
 Ii zise lui omul, auzind aceste:
 — Că spui adevărul nici un rău nu este,
 Așa slugă mie chiar îmi trebuește
 Și de vrei deacuma vin de te tocmește.
 Se tocmiră 'ndată și se învoiră,
 În două, trei vorbe zăpis întăriră.
 Deci îl luă omul ca să-l procopsească
 Și plecă cu dânsul ca să târguiască.
 Cumpără, îi dete un codru slănină
 Și într'o hârtie puțină făină,
 Zicându-i: — Na, du astea acasă
 Și zi să gătească ceva pentru masă.
 El dacă se duse la a sa stăpână
 Se uită la dânsa dându-i-le 'n mână
 Și văzând că cată cam pieziș din fire
 Incepù să-i zică ei și să se mire:
 — Aoleo! Cum cauți chiar ca o găină
 C'un ochiu la făină și altul la slănină!
 Ea cum îl aude luând furca sare
 Și-l încarcă bine cu ea pe spinare,
 Strigând: — Auzi vorbă! Auzi fleac odată
 Tocmai un'ca tine joc de min' să-și bată?
 Afară! afară! slugă blestemată.
 Să nu-mi calci în curte că-ți sparg capu
['ndată.
 El fuge pe poartă, în drum se oprește.
 Iacă și stăpânul său îl întâlnește.

Il întreabă: — Ce e? — l-a gonit zise,
 Scărpinându-și locul unde îl lovise.
 — Dar din ce pricină? stăpânul întreabă,
 Pe bună dreptate, ori așa de geabă?
 — Văz eu, el răspunse, e cum se vorbește:
 Cine spune dreptul loc nu-și mai găsește.
 Auzind stăpânul din ce i-a fost plânsul
 Incepù să zică astfel cătră dânsul:
 — Ba nu-ți e sărmane nimenea de vină,
 Ci gura-ți flecară este de pricină:
 Să spui adevărul alta se'nțelege,
 Nu de unul și altul omul să se lege;
 Gura ta te bate și-o să te mai bată,
 Dacă ea îți este flecară odată.

Despre minciuni și flecării.

Min
 Omul care e flecar
 Troncănește ca un car.
 Il auzi numai:
 Hodorog tronc vorba 'ndată
 Ca moara când e stricată. — El
 Pentr'un șoarece se'noadă
 Și jură că n'are coadă. — Și
 Incornorează țânțarul
 De ți-l face cât măgarul. — Sau
 Vrei, nu vrei, el cu d'asila
 Face musca cât cămila. — Și
 Purecele când îi place
 Cât un elefant îl face. — Dar încă
 Cu minciuna, ori prânzești, ori cinezi,
 Pe-amândouă nu le închelbezi. — Căci
 Vremea cu încetul poate
 Să le descopere toate. — Și mai vârtos
 Minciuna și ea pe unde se trece,

Povestea ăluia:

Umblă la grădinar castraveți să vândă

Și lui de dânsii îi este acră rânza.

Minciuna ca glonțul în apă se-afundă

Și 'ndată ca frunza ese 'n undă. — Și

Sulița ori și unde

Nu se poate ascunde. — Dar încă!

Mincinos pe mincinos nu poate înșelă

Povestea vorbii.

Un mincinos stând odată zice altui mincinos:

— Prietene, vezi tu turnul acel 'nalt și luminos?

— Da, acesta îi răspunse, și iar îl întrebă el:

— Dar vezi tu tocmai în vârful-i cum umblă un

[șoricel?

— Ce mai minciună cu coarne, zice prietenul său,

Că eu abia zăresc turnul, necum șoricelul tău;

Însă îl auz prea bine cum umblă'n tropot încât

Parc'ar bubui o tobă și-ar avea clopot la gât.

— Te crez, acel îi răspunse văzându-se înfundat

Fiindcă nu-și găsi omul cu minciuni de înșelat.

După proverbul ce zice:

A umblat cât a umblat

Dar acum i-s'a 'nfundat.

Povestea vorbii.

Un împărat mare cătră răsărit,

Care în vechime a fost prea vestit,

Având moștenirea delă moși strămoși

Un inel în deget din cei mai prețioși,

A căruia piatră făcea la minuni,

Tămăduia boale, vindecă nebuni.

De aceia împăratul purtându-l cu drag,

Și fiind în toartă puținel cam larg,
 Jucându-i în deget într'o zi căzù
 Cine știe unde și el nu văzù;
 După ce'n palatu-i cătând obosi
 Și nu fù puțință de loc a-l găsi,
 Puse om îndată cu un trâmbițaș
 Ca să publice, strigând prin oraș,
 Cumcă împăratul pe uliți umblând
 A pierdut inelul, din deget căzând
 Și acela care îl va fi găsit
 Cu 'mpărătești daruri va fi dăruit,
 Li va da și aur oricât va voi
 Și cu un palat mare îl va dăruì.
 Acestea pristavul pe când le strigà
 Și lumea s'auzã spre el alergà,
 Un cârpaci de cizme prea sărac fiind,
 Care acì în piață stà într'un colț cârpind,
 Și copii o spuzã împrejuru-i stând,
 Precum și nevasta-i cu dânșii șezând
 Așteptau să vie niscai vechituri
 Și să ia parale după cârpituri,
 Ca să nu mai țipe, să cumpere pâni,
 Pe toți să-i împace, dându-le prin mâni,
 Auzind atuncea pe pristav strigând,
 Și'mprejur copiii de foame plângând,
 Le dete o gură să tacă din plâns,
 Să'nțeleagă, lumea pentruce s'a strâns,
 Și'n urechi sunându-i că publicuesc
 De inel și darul cel împărătesc,
 Incepù să strige nu mai publicați,
 Eu îl știu inelul, nu-l mai căutați.
 Ei cum aud gura-i cu toți îl apuc
 Și la împăratul îndată îl duc;
 Iubita-i nevastă în urma lor să ia,
 Se roagă să-l lase, zicând, vai de ea:

— N'ascultați la gură-i, nu credeți de el,
 Că nimic nu știe de acel inel.
 Ei însă la vorbă-i nici n'au ascultat,
 Ci la împăratul l-au înfățișat.
 Zicând, că acesta a mărturisit
 Precum că inelul l-ar fi găsit.
 Iar cârpaciul care erà cu acești:
 — Impărate! zice, mulți ani să trăiești,
 Nu că-l știu inelu, nici l-am găsit eu.
 Ci-l pot ghici numai cu zodiacul meu.¹
 Să ți-l spui anume cine l-a găsit
 Din minutu'n care din deget ți-a lipsit;
 Decât nu se poate să-ți ghicesc pe loc
 Ci patruzeci zile cer să-mi dai soroc
 Și pe toată ziua să-mi dai și tain,
 Adică pe lângă pâne, rachiou, vin,
 Și un găscan cu varză gras, fript la cuptor,
 Atât deocamdată îți cer ajutor,
 Și'n sorocul care îl orânduiesc
 Cu încredințare hoțul ți-l ghicesc.
 Aceste dar cereri care le-a propus,
 Porunci împăratul și'n faptă s'au pus,
 Rânduî pe unul regul'a păzi
 Să-i ducă merticu în fiecă zi,
 Și mergând cârpaciul la bordeiul său
 Incepù nevasta să-l ție de rău,
 Zicând: — Vai de tine! Ce-ți veni să lași
 Să țipe de foame bieții copilași?
 Să sări ca nebunii în nevoi să'ncapi,
 Să-ți răpui vieța și mormânt să-ți sapi
 Că'n urmă veniră mușterii vreo trei
 Având să-și cârpească, parale să iei.
 El curmându-i vorba: — Ci ia taci, i-a zis:

¹ Carte de zodii.

«Cine ce-o să tragă la cap îi e scris».
Taci cu cârpăcia și al ei venit,
Sunt sătul de dânsa, ea m'a 'mbătrânit;
De azi înainte nu-mi sună 'n urechi
Ca să-mi câștig pânea din cârpituri vechi;
Cârpaciu nu-mi mai zice, ci zimi ghicitor,
C'o să mănânci găște fripte la cuptor;
Că în toată vieța am muncit mereu
Și un găscan cu varză n'am mâncat și eu,
Dar cum zisei astăzi că știu să ghicesc
Câștiga-i merticul cel împărătesc:
Patruzeci de zile soroc am cerut
Să ghicesc inelul care l-a pierdut
Ii tăie ea vorba. — Dar, ce: nebun ești?
Și de unde naiba știi tu să ghicești?
Tocmai pe 'mpăratul să amăgești te pui,
N'ai gândit că vieța o să ți-o răpui?
— Tocmai chiar de aceea, îi răspunse el
Voiu să-mi fie moartea prin acel inel,
Că ce mi-e folosul dacă am trăit,
Alt decât neazuri, ce am dobândit?
Ca sărac neazuri iarăși o să strâng
Știu că nu voiu râde ci tot o să plâng:
Decât să am vieță patruzeci de ani
Jinduit de toate, ca un fără bani,
Patruzeci de zile mult mai mult plătesc,
Când vor fi trăite după cum doresc;
Așa dar vreo jale n'o să am că mor
Mâncând fripturi grase ca un ghicitor.
— Și pentr-o mâncare, îi răspunse ea,
Te lepezi de suflet, lași dracii să-l ia?
Pentru o friptură pe Dumnezeu lași
Și fără de milă peăști copilași
Să umble pe drumuri flămânzind, sărmani
Și să te blesteme cât vor aveà ani?

— Ia lasă nevestă, îi răspunse el,
 Poate se va 'ntoarce roata în altfel,
 Patruzeci de zile avem la mijloc,
 Câte nu se schimbă până la soroc?
 Tatăl meu în vieață când orice făcea
 Il auzeam numai că stă și zicea:
 «Când va vrea norocul să-și întoarcă pasul,
 «Nu aduce anul ce aduce ceasul».
 Așa dar (zic poate) va da Dumnezeu
 Cumva să-l găsească și iacă scap eu.
 Când vorbea cârpaciul cu nevasta sa
 Și gândea la găște fără ai păsă,
 Vizirul atuncea prea eră 'ngrijat
 Pentru ghicitorul care s'a aflat,
 Căci găsind inelul unul din slujbași
 Au putut să-l vază și alți vreo câțivași
 Mai pe urmă și altor dacă l'a arătat
 Mergând la vizirul cu toții l-au dat;
 Patruzeci la număr fiind toți aleși,
 Sub vizir ai curții cei împărătești,
 Indată vizirul la toți daruri dând
 Li și sfătuse cătră ei zicând:
 — Să tăceți ca muții dintr'acest minut,
 Cine vă întrebă ziceți, «nu știu, n'am văzut»,
 Pentru că inelul, după cum eră,
 Să-l mai dea din mână-i nu se îndură.
 De aceia vizirul eră prea 'ngrijat
 Pentru ghicitorul care s'a aflat,
 Nu cumva să spuie că acel inel
 Slujbașii găsindu-l, e ascuns de el.
 Și așa vizirul la întâia zi
 Rânduî dintr'ânșii a se repezi
 Un slujbaș de aceia l'acel ghicitor,
 Să-i ducă găscanul cel fript la cuptor
 Și să vază dacă zice vreun cuvânt,

Căci nu-i veneà par'că să deà crezământ,
 Că va fi cârpaciul vreun ghicitor,
 Trențáros văzându-l ca un cerșetor.
 Mergând dar trimisul cel dintr'acea zi,
 Cum întră pe ușe alt nu auzi
 Decât zise numai iacă 'n căpătâi,
 Ne veni pe ușe numărul întâiu,
 Și până la patruzeci numărul bătrân
 Trei zecimi și nouă încă ne rămân.
 Adecă cârpaciul asta o ziceà
 Numărând găscanii cari îi aduceà,
 Dar trimisul astfel vorba i-a 'nțeles,
 Ca cel cu pricină fiind mai ales;
 Și mergând îndată foarte îngrozit
 Vizirului spuse că a auzit
 Zicând: eu sunt unul ce știu de inel
 Și treizeci și nouă încă știu de el,
 Și că din acești toți care mai rămân
 Tocmai cel din urmă este mai bătrân.
 Auzind vizirul pe acest trimis
 Cumcă ghicitorul în astfel a zis,
 A crezut îndată cum că negreșit
 Ghicitorul este Mag desăvârșit;
 Și cuprins de groază stând se tot gândi
 Ce o să se 'ntâmples de s'o dovedî,
 Cumcă Impăratul pe el și pe toți
 O să-i pedepsească ca pe niște hoți.
 Socotind acestea se înfiorà
 Și în neodihnă prea mare erà,
 Dar ca să se 'ncrează și mai cu temei
 A doua zi altul trimise din ei,
 Să ducă găscanul cel fript la cuptor
 Și să fure vorba dela ghicitor.
 Deci mergând trimisul și 'n casă întrând
 Auzi îndată cârpaciul zicând:

— Ei iaca, nevastă și numărul doi,
 C'a venit cu cinste în casă la noi:
 Din patruzeci dară dacă îi scădem,
 Treizeci și opt tocmai încă mai avem.
 După ce se 'ntoarce și acest trimis
 Vizirului spuse: — Iaca ce a zis,
 Că ain rămas tocma treizeci și opt noi
 Și-am intrat în casă-i pân' acuma doi.
 Auzind vizirul și acest cuvânt
 Și fără 'ndoială dându-i crezământ,

După proverbul ce zice:

«L-a mai îngrozit o toană».

«I s'a făcut fața ca pământul».

«A îngălbenit ca turta de ceară».

Ca acel care

«Să știe cu cuiul la inimă». Zicând:

«S'a îngroșat gluma».

«Și de este glumă dar nu e bună». Deci,
 Hotărî vizirul ca a treia zi

Să vază și însuși ce va auzi.

Și de gânduri multe tot fiind muncit

Toată nopticica de loc n'a dormit;

Iar de ziuă 'ndată cum s'a luminat

În necunoscute haine s'a schimbat,

Și luând găscanul cel fript la cuptor

Se duse cu dânsul el la ghicitor.

Ghicitorul iarăși ca și pân'aci

Cum întră vizirul, capul își suci

Și văzând găscanul în ghiveciu adus

Aburit, fierbinte și'nainte-i pus,

Zice: — Iacă astăzi se făcură trei

Și treizeci și șapte mai avem din ei.

Pân'o veni vremea soborului meu

Să ghicesc inelul, bun e Dumnezeu.

Auzind vizirul negreșit gândi

Că taina ascunsă o va dovedi,
 Și'ncepù a zice: — Jupân ghicitor!
 Eu te văz prea bine că ești știutor,
 Dar sunt la mirare de ce prelungești
 Și nu vrei îndată lucrul să-l ghicești?
 — Și eu mă mir singur, îi răspunse el,
 De tainuitorul acelu inel,
 Cum de prelungeste și-l ține ascuns
 Sau cum i-se pare că va da răspuns.
 Când mâne, poimâne îl voiu spune eu,
 Oare nu gândește că-i va fi cu greu?
 Eu n'am vrut d'odată să-l arăt, gândind
 Că-l va scoate singur, vremea prelungind.
 Iar vizirul care stă ca slujitor:
 — Prea bine faci, zice, jupân ghicitor,
 Dar dacă, spre pildă, ar veni cumvâ
 Să-și dea taina ție 'n vr'un fel cinevâ,
 Adecă să-ți spuie că ar fi găsit
 Undeva inelul și l-a tainuit
 Și acum de frică ar voi să-l dea
 În vreo pedeapsă spre a nu cădea,
 Vr'un mijloc a-i face ca să nu-l vădești.
 Făr'a-i spune fața și să-l izbăvești?
 — O doamne! răspunse bunul ghicitor,
 Eu o știu pricina, frate slujitor
 Și tocmai de-aceea vremea prelungesc,
 Că îmi este milă lumea să muncesc,
 Dar puteam inelul să-l ghicesc pe loc
 Și băgam d'atuncea pe mai mulți în foc.
 Ci crez omenirei, că om sunt și eu,
 Și greșim adesea toți lui Dumnezeu,
 Dar el ne așteaptă să ne pocăim,
 Nu ne pedepsește 'ndată cum greșim:
 Într'acest chip nouă pildă vrând a da,
 Că și noi asemeni să putem răbdă,

Și cu bunătate să ne folosim.

Să nu grăbim rău 'n grab să-l pedepsim.

Umilit vizirul zice către el,

(Scoțând tot-deodată și acel inel):

— Iată dar inelul că l-am găsit eu,

Și mă'ncrez 'n tine ca în Dumnezeu,

Ți-l dau dacu'n mână făr'să mă sfiiesc,

Ș'o pungă de galbeni iacă-ți dăruiesc,

Să faci cum vei face să nu mă vădești,

Că eu sunt vizirul, cu care vorbești

Și încă mai multe daruri o să vezi,

Num'această taină 'n tine s'o păstrezi.

Ii vei da inelu ori în ce chip știi

Și cu mine d'astăzi prieten să fii,

Ii zise cărpaciul: — Banii poți să-i lași

Să mângâi cu dâșii acești copilași,

Iar inelul ține-l în păstrarea ta

Și'n ce chip vom face îți voi arăta,

Numai de'mpăratul des seamă să bagi

Cam ce fel de lucruri mai mult îi sunt dragi,

Adecă ce vite în curtea sa sunt,

Sau ce fel de păsări plăcerea-i încânt.

Răspunse vizirul: — Să-ți spui și acum

Alte la plăcerea-i nu sunt nici decum,

Decât în grădină lebede având

Merge, le privește cu drag când și când.

— Vezi, în ele 'ntr'una, îi răspunse el,

Vei băgă pe gātu-i pierdutul inel,

Insă tocm'atuncea când ți-oiu zice eu,

Aproape de ziua ghicitului meu

Și făcând aceasta după cum îți zic

Să nu mai ai grije mai mult de nimic.

Rămâne asupra-mi ori și ce cuvânt

Te 'ncrede pe mine, că copil nu sunt:

Deci plecând vizirul dela ghicitor

Impăcat de gândul cel îngrozitor,
 Păzi ziua, ceasul cel orânduit
 Să bage inelul cum l-a sfătuit,
 Și când fû cârpaciul chemat la palat
 Și la împăratul s'a înfățișat,
 Zise: — Impărate, mulți ani să trăiești,
 Am ghicit inelul prin zodii cerești,
 Nu e de om însă în vr'un fel aflat,
 Ci'ntr'o zi 'n grădină când te-ai preumblat
 Ți-a căzut din deget de nici n'ai simțit
 Ș'o lebădă 'ndată de jos l-a 'nghițit.
 Zâmbi împăratul, vorba-i ascultând
 Și-l întrebă iarăși cu blândeți zicând:
 — Prea bine, se poate, să nu fi simțit,
 Dar vei putea spune care la 'nghițit?
 Răspunse cârpaciul: — Mai mult dintr'atât
 Nu pot împărate să-ți spui hotărit,
 Căci una cu alta seamănă 'ntr'un fel,
 Destul că la una e acel inel.
 Porunci 'mpăratul să taie de rând,
 Și să le despice în ele cătând;
 Tăind slujitorii cum a poruncit
 Se găsi inelul care s'a ghicit
 Și de bucurie bunul suveran
 Pe cârpaciu îndată îmbracă 'n caftan,
 Și încălecându-l pe un armăsar
 Care și p'acesta i l-a dat în dar,
 Cu cinste cu pompă l-au dus omenit
 La palatul care i-a făgăduit.
 Deci scăpând cârpaciul de traiul cel rău
 Și trăind domnește în palatul său,
 Cu averi destule și cu bogății,
 Se vesti de dânsul l-alte 'mpărății,
 Cumcă 'n toată lumea nu poate fi alt
 Ca el să ghicească așa de înalt.

Tot în acea vreme un alt împărat
 Care cu hotarul erà 'nvecinat,
 Pierduse din pieptu-și la plimbarea sa
 O cavalerie, și nu o găseà,
 Căruia îndată cum i s'a vestit
 Despre ghicitorul cel prea procopsit,
 Trimise scrisoare c'un tătar acì
 Poftindu-l să vie și lui a-i ghici,
 Și pe împăratul rugând a-l lăsa,
 Arătând pricina și paguba sa.
 Ajungând tătarul l'acest împărat
 Și pe loc scrisoarea cum i-a înfățișat,
 Trimise îndată pe un slujitor
 Și chemă să vie 'naltul ghicitor,
 Căruia îndată îi și porunci
 Ca fără zăbavă să mearg'a ghici
 Și chiar curierul care a venit
 Conductor să-i fie la călătorit.
 Plecă ghicitorul cu acel tătar,
 Dar prea trist cu totul și plin de amar,
 Mirându-se 'n sine cu ce meșteșug
 Ș'acolo să 'ntoarcă vreun vicleșug.
 Nu conteneà ziua, noaptea a gândi,
 Ce să facă dacă se va dovedi
 Că n'are știință și e un om prost
 Și prin viclenie în cinste a fost?
 Socotind acestea se călătoreà
 Și-și veștejeà fața de inimă rea;
 D'altă parte iarăși vedeà pe tătar
 Stând și el pe gânduri și oftând amar,
 Și i-se păreà, că lui îi ajută,
 Cu dânsul d'odată văzând că oftà
 Ca și când pe dânsul tot îl tânguia,
 Știindu-i sfârșitul care o să-l ia.
 Astfel împreună ei călătorind

Și 'n poarta cetății aproape viind,
 Acî cu 'ntâmplare dând ei printr'un lac
 Se răsturnă într'ânsul micul lor olac,¹
 Și se 'nnămoliră atît de urât
 Încât să umplură mai pînă la gât.
 Acum ce să facă? la o casă trag
 Și stînd se desbracă de-anteriu, nădrag,
 Pun pe o femeie, le spală pe loc,
 Le 'ntinde la soare toate într'un loc.
 Le venea să rîză d'astfel de voiaj
 Dar de întristare nu aveau curaj.
 Se plimbau prin curte cu ochii în jos
 Și el și tătarul se uită milos.
 Astfel ghicitorul pe cînd se plimbă
 Privind că ciacșirul² vîntul i-l umflă
 Incepû să zică: — Ei, ciacșir, ciacșir;
 Te plimbi tu acuma, te mîndrești în șir,
 Dar te-oiu vedeà mîne cum te vei umflă
 Și care răspunsuri le vei răsufflă.
 El zise acestea, dar bietul tătar
 Ce a fost anume «Ciacșir» chemat chiar,
 Căzû la picioare-i cu amar plîngînd
 Și cu rugăciune cătră el zicînd:
 — O prea înțelepte, jupân ghicitor!
 Aibi milă de mine, fii îndurător,
 Nu aduce pâră peste capu meu,
 Că cavaleria³ am găsit-o eu,
 Ș'avînd pietre scumpe mi-a dat a gîndi
 S'o ascunz, că poate nu s'o dovedî:
 Și vîzînd c'acuma pe nume mi-ai zis
 M'ai trezit îndată tocmai ca din vis,
 Dîndu-mi a cunoaște că giaba o ascunz,
 Cum că tu ghicind-o, eu ce-o să răspunz?

¹ cărucior, trăsură. ² pantaloni largi. ³ medalie.

Ci îți fă pomană, nu mă arată,
 Na cavaleria de-azi în mâna ta
 Și când te va pune ca să-i o ghicești
 Fă-te că o cauți cumva ș'o găsești.
 Văzând ghicitorul ce nici n'a gândit
 li înflori fața și i s'a 'nzâmbit,
 Zicându-i: Ciacșire (cătră curier)
 Eu știam prea bine chiar d'alaltă-eri
 Că cavaleria e în mâna ta,
 Dar n'am vrut d'atuncea a mă arată.
 Cu toate acestea bine ai făcut,
 De o spuseși singur și n'o ai tăcut:
 Și îmi este milă, nu voiu să te spui,
 Ci-o să-mi folosească dacă te răpui?
 Ci numai îmi spune de vei ști cumva,
 De are 'mpăratul amor la ceva?
 Inșă dintre vite, precum, câni, pisici,
 Sau niscaiva pasări, dar mari nu prea mici.
 — Da, el îi răspunse, are un cățel
 Și de drag ce-i este umblă tot cu el.
 — Așa dară, zise cătră curier,
 Eu mergând, trei zile soroc o să-i cer
 Și până atuncea tu ori în ce fel
 Vei pune prin taină mâna pe cățel,
 Și cavaleria 'n grab numai decât
 Cu ceva unsoare să-i o 'ndeși pe gât
 Ș'apoi fii în pace, grije să nu ai,
 Că n'ai pentru dânsa răspuns să mai dai.
 Isprăvindu-și sfatul luând s'a îmbrăcat
 S'au pus în trăsură și iar au plecat,
 Și unul și altul bucurați acum
 Sfârșiră 'ntr'o clipă rămasul lor drum.
 Și sosind d'odată veseli la palat
 Mergând la 'mpăratul s'au înfățișat.
 Impăratul care eră doritor

Să vază 'n persoană p'acest ghicitor,
 Cum îl văzù 'ndată mult s'a bucurat
 Ş'il trimise 'n pompă la un alt palat,
 Să se odihnească câtva timp aci
 Ş'in urmă să-l cheme lucrul a-i ghici.
 Iar tatarul care erà îngrijat
 Până să se vază de belea scăpat,
 Păzind, găsi vreme pe căţel să-l ia,
 Prin salon în braţe spre a-l mângăia,
 Şi cavaleria el numai decât
 Gura 'n grab căscându-i i-o dete pe gât,
 Dup'aceia 'ndată să duse ca'n zbor
 Şi isprava-şi spuse cătră ghicitor.
 Sosind dară ceasul să fie chemat
 Şi aduc cu cinste ghicitorul 'nalt,
 Cum şi toţi miniştrii într'această zi
 Viind s'adunase spre a-l auzi,
 Ghicitorul nostru gura şi-a deschis
 Şi cătră 'mpăratul în astfel a zis:
 — Slăvite 'mpărate, mulţi ani să trăieşti
 Ş'in zile senine să îmbătrâneşti;
 Iar pentru ghicirea ce sunt chemat eu,
 Astfel se arată 'n zodiacul meu,
 Cumcă ai un câne aici în palat
 Şi cavaleria de el s'a mâncat:
 Care şi acuma e'n stomacul său,
 Şi de dânsul poate să vă pară rău,
 Că'n alt chip s'o scoateţi din el nu puteţi,
 Decât fără milă de vreţi să-l tăieţi.
 Cât erà 'mpăratul mult de bucurat
 Pe atât de tare acum s'a 'ntristat,
 Când auzi 'ndată zicând de căţel,
 Căci cavaleria se află în el.
 Ar fi dat în sumă ce i-ar fi cerut
 Numai pe căţelul să nu-l fi pierdut,

Că eră un câne care mult făcea,
 El ştia ca omul ori ce îi zicea,
 La săltări şi jocuri pereche n'avea,
 D'aceia 'mpăratul prea mult îl iubea.
 Se muncea de gânduri ce a hotărî,
 A lăsa căţelul, ori a-l omorî?
 Stă la îndoială, nu se împacă
 Nu crede-aşa lucru câne al mânca,
 Dar se'ntorcea iarăşi cu un cuget alt,
 Că de unde ştie cum s'o fi 'ntâmplat,
 Şi răspunzând zice către ghicitor
 C'un cuvânt statornic şi hotărîtor:
 — Dar dacă în câne nu o voiu găsi,
 Primeşti cu moarte a te pedepsi?
 — Capu-mi să se taie, îi răspunse el,
 De nu vei găsi-o acum în căţel.
 Atunci împăratul chemă pe gealat
 Şi dete pe cânele nevinovat
 Să-l junghe îndată ca pe-un mieluşel
 Cum şi despiciându-l să caute 'n el;
 Care tot de-odată porunca 'mplinind
 Şi cavaleria într'ânsul găsinde,
 Se miră 'mpăratul rămâind uimit,
 Pentru ghicitorul cel prea procopsit,
 Cum putu el astfel numa într'un cuvânt
 Să ghicească lucrul tocmai ca un sfânt:
 Pentru care foarte mult îl mulţumi
 Si bogate daruri dându-i îl cinsti.
 La plecare-i însă din palat, de sus,
 Tătarul atunceă, care l-a adus,
 Par'că îi şoptise la ureche drac
 Şi o vulpe vie băgând într'un sac
 O puse la scară şi-în grab alergând
 Drept la împăratul îi spuse zicând:
 — Imi pare 'mpărate că-acest ghicitor

Un prost o să fie și amăgitor,
 Ci am pus o vulpe la scară 'ntr'un sac
 Vrând un haz să faceți, glumă să vă fac
 Și de-aveți plăcere puteți întrebă
 Să vedeți, ghicește ce este, au ba?
 Împăratul dară fiind îndemnat,
 Ca spre o cercare, l-a și întrebat,
 Zicând: — Filozoafe, vei putea ghici
 Că ce lucru este în ăst sac de-acî?
 Iar el clătind capul cel de tot prostesc,
 Și-a zis singur lui și proverbul obștesc:
 «Ai umblat tu vulpe, pe cât ai umblat
 Dar tocmai acuma ți s'a îmfundat!»
 — Bravo! împăratul zise către el,
 Ai ghicit, așa e, mergi sănătoșel.
 Deci dar ghicitorul la țara-i plecând
 Și daruri cu sine multe aducând,
 Cum sosi îndată la palat s'a dus
 Și la împăratul scrisoare au dus,
 În care scrisese celalt împărat
 Despre ghicitorul câte s'au urmat
 Și-l laudă foarte că e procopsit,
 Cum și 'n ce chip toate frumos i-a ghicit.
 De-acî ghicitorul la casa-i mergând
 Spuse întâmplarea nevestii pe rând
 Și șezând cu dânsa la vorbă și sfat
 Iși deteră planul în chipul urmat.
 Zicând: — Întâmplarea ne-a făcut bogați,
 Cu bani, cu avere și destui argați:
 Acest noroc însă care l-am avut,
 Poate să mă surpe numa 'ntr'un minut,
 Ba și să-mi aducă peire pe cap
 Să nu pot nici starea, nici vieața să-mi scap:
 Că cumva 'mpăratul iar de-o porunci
 Ca și pân'acuma ceva a-i ghici,

Și n'oiu putea lucrul cumva a-l brodi,
 Toat'a mea prostie se va dovedi.
 Că acuma uite cu tremurături
 «Scăpai scurt de coadă, printre picături».
 «Că minciuna poate până la un loc,
 Și ea ca și toate este cu soroc:
 Întâiu te-ardică ca fulg din gunoiu
 Și-'n urmă te-aruncă ca glonțu'n noroiu!»
 Că n'are nici aripi pe sus a sbură.
 N'are nici picioare pe jos a umbla.
 Ci noi mai nainte să ne pregătim
 Și de rău viața să ne o scutim.
 Chibzuind acestea, mut toate pe loc,
 Și 'n patru părți casii îi pun noaptea foc.
 Apoi stând la uliți strig, zbier și răcnesc,
 Că se ard cu totul și se sărăcesc,
 Sare lumea 'ndată, tulumbe alerg,
 Toți cu mic cu mare ca să stingă merg.
 Vine și împăratul răul a-l vede
 El iar cum îl vede se făcù pe loc
 Că voește 'n grabă să sară în foc,
 Strigând: — Vai de mine! Sunt stins sărăcit
 Că-mi arde în casă cartea de ghicit.
 Puse împăratul oameni a-l opri
 Că nu 'n desperarea-i în foc a sări,
 Zicând către dânsul: — Dar ce nebun ești,
 Vrei pentru o carte să te prăpădești?
 Iar el strigă iarăși: — Dar cum să ghicesc,
 Și în care case să mai locuesc?
 Împăratul zice: — N'ai ce să-mi ghicești
 Și-ți fac alte case să te odihnești.
 Astfel el cu planul care-l născoci
 Scăpă și de grije de-a mai ghici
 Și câștigă iarăși dar împărătesc,
 Palate și alte câte-i trebuiesc.

Mulți săraci în lume cred în ghicitori,
 Fără să-i cunoască că's înșelători,
 Fiindcă se 'ntâmplă cu vreun cuvânt
 Ceva să ghicească zicând numa 'n vânt;
 Dar vor luà pildă din acest cârpaci,
 Prin ce uneltire s'a vestit dibaci.
 Și să nu mai puie 'n ghicitori temei,
 În bobi și cărți date de proaste femei.

Despre minciuni iarăși.

Câte le zice omul sunt toate vorbe.

Și minciuna este vorbă. — Dar

Vremea descopere adevărul.

A mâncă usturoiu și gura a nu-ți puți nu se
 [poate

O minciună bine ticluită plătește mai mult decât
 [un adevăr.

Cu o minciună boierească treci peste granița
 [nemțească.

Când vede omul nevoia, vorbește ce nu-i e voia.

Cine a mințit odată, nu se mai crede când spune
 [și adevărul.

Iși mănâncă credința ca țiganul biserica.

Cine se învață mincinos, când spune adevărul
 [se bolnăvește. — Inșă

Cine poartă plosca cu minciunile nu o duce mult.

Iși sparge dracu opincile.

Tigva nu merge de multeori la apă, că ori se
 [sparge ori crapă.

Cu gogoși de tufă nu se 'negresc sprâncene.

Mai bine șezi strâmb și vorbește drept.

Dacă nu știi să vopsești nu te pune să mânjești.

Mai lesne e a vorbi adevărul decât minciuna.

Povestea vorbii.

Un țigan furase două găște grase
 Și să le ascunză 'n dăsagi le băgase.
 Gândind întru sine ce minciuni să zică
 De-l va 'ntâlni 'n cale vreun românică.
 Merse dar cât merse, îl și 'ntâlni 'n grabă
 Un român cu o bătă și stând îl întreabă,
 Zicând: Spune ce-ai în dăsagi țigane?
 El răspunse: — Icea am niște ciocane.
 — Dar dincolo ce ai? (El întâiu mințise)
 Dar greșindu-i gura... — Altă găscă, zise,
 Gura păcătosului adevăr vorbește.
 Și-a pierdut cumpătul ca găina umbletul.
 L-a luat gura pe dinainte.
 Minciuna are loc și ea pe unde se trece.

Povestea vorbii.

Alt țigan odată a intrat să fure,
 Când iată stăpânul în mâni cu o secure.
 — Ce cauți țigane (ii zice) 'n grădină?
 — M'a aruncat vântul, nu sunt eu de vină,
 — Te-a aruncat vântul, asta nu te scapă,
 Dar ce cată ghiara-ți înfiptă în ceapă?
 — M'apucai de dânsa să nu mă ia vântul.
 — De giaba țigane, nu ți-ai găsit sfântul!
 Dacă e așa dar de ce-ți umpluși traista?
 — Apoi românico vezi asta e asta!
 Dracu a mâncat plăcintele și cărpătorul stă de față.
 Minciună negândită.
 Minciună cât Colțea de mare.
 Minciună cât toate zilele de mare,
 Minciuna sparge și case de piatră.

Povestea vorbii.

A fost o 'nsoțire ce trăia 'n iubire,
 În pacc, în tihnă și în mare unire.
 Ei nu știă ceartă vreodată în vieață.
 Ci-și da unul altuia vorbe cu dulceață.
 În scurt, într'atâta trăia acești bine
 Incât de poveste eră la oricine.
 Dracul însă care 'n caznici coada-și vâră
 Și face să 'nceapă între ei gâră mâră,
 Se silî pe aceștia cu neîncetare
 După a sa voie să-i aducă 'n stare.
 Intinzând el dară cursele lui toate
 Și ca să-i supuie văzând că nu poate
 Caută o babă, auzind că ele
 Il întrec pe dânsul la drăcii și rele.
 Și-a găsit pe una, Vișana anume,
 Intâia drăcoaică dracilor din lume.
 Se duce la dânsa, pricina îi spune
 Că n'a fost puțință pe ei a supune,
 Zicând: — Și că este un grai de când vacu
 Că-și sparge cu vreme opincile, dracu.
 Ia numai privește opincile mele,
 Că se trențuiră în mici peticele,
 Și tot nu pot însă să bag între dânșii
 O intrigă mică și să-mi râzi de dânșii;
 Dacă dar poți face mai mult decât mine
 Arată-ți puterea, te rog fă-mi un bine.
 Ea clăti cu capul și'ntro rânjitură
 Iși arată colții cei pociți din gură,*
 Zicând: — Ei copile! Vezi că e pricina,
 Că nu știi pe unde să udă găina.
 Iți trebuie încă să înveți la școală,
 Deși ești diavol dar ți-e tigva goală.
 O bătrână astfel cum mă vezi pe mine

Nici la degetu-mi ăl mic nu te pui pe tine.
 Zice el: — Se poate, pe vorba-ți se vede.
 Dar pân' nu văz cu ochii nu-mi vine a crede.
 — Ei bine, dar ce-mi dai? bătrâna întreabă,
 Că pe capul tatii nu mă duc degeabă,
 — Bucuros, răspunde, pe loc voiu fi gată
 Să-ți dau o păreche papuci galbeni plată.
 — Nu m'ași fi dus, zise, dar cu aste toate
 Merg ca să vezi numai Vișana ce poate.
 Deci începù baba adese să meargă,
 La acea femeie căscioara să-i spargă.
 Găsi ea mijloace s'o împrietenească
 Cu una cu alta ca să o momească.
 Și pe cum pescarul undița-și întinde
 Și cu râmă înșeală peștele ce-l prinde,
 Așà își întinse planurile sale
 Spre ea ca s'o tragă cu vorbe morale,
 Până când văzù că prinse ea putere
 Și are mijloace ac să bage 'n miere.
 Așà într'o zi începe femeii să zică:
 Of! fetica mamei! Cum ești frumușică,
 Cum îți văz purtarea, cum te văz cinstită
 Și cum ești de blândă, cu firea tihnită,
 Trăiești încai bine și cu bărbătelul?
 Ori ca pisicuța (gâr, mâr) cu cățelul?
 Dar să nu-ți prea pese, că toate-și au leacul,
 Eu am meșteșuguri să 'nblânzesc pe dracul,
 Să ți-l fac să fie blândișor ca mielul
 Și să-l joci cum joacă mâța șoricelul.
 — Nu-mi trebuie mamă, tânăra îi zise,
 Soartea mea un prea bun bărbat îmi trimise,
 Drag mi-a fost și-mi este, el iar mă iubește
 Și ca noi îmi pare că alt nu trăiește.
 De ceva de-l supăr îmi crede, mă iartă,
 Căci mațele în om încă tot se ceartă.

Sunt prea mulțumită cum trăiesc în vieață,
Numai sănătate sfântul să trimeață.

— Ori și cum, fetico, îi răspunse baba,
Când îl vei supune, altfel merge treaba,
Că usturoi dulce și bărbat iar moale
Nu se poate 'n lume, el nu poartă poale.
Cât de bun să-ți pară tot el ciocan este,
C'asă li-e ursita bietelor neveste.

N'ai să-ți deschizi gura să-i dai vr'o poruncă
Că 'ndată asupra-ți ura își aruncă:

Numai a lui vorbă în seamă să se ție,
El ca untdelemnul d'asupra să fie.

Să-ți fac eu un lucru, ascultă la mine,
Să trăiești cu dânsul încă și mai bine.

Il îmbrobodești, știi, chiar că p'o muiere,
li pui în cap țestul și rabdă 'n tăcere.

Tânăra aceste auzind se pleacă,

Și-ascultați pe baba, ce-o 'nvăță să-i facă:

— Na ăst briciu, îi zice, că-i vrăjit de mine,

Și la prânz bărbatu-ți acasă când vine

Și când după masă o vrea să se culce,

Tu dute la dânsul cu firea-ți cea dulce,

Prefă-te că îl ei, în cap a-i ucide

Și când vezi c'adoarme și ochii închide

Atunci scoate briciul (vai ce amăgire!)

Și cruciș din păru-i taie patru fire,

Și mai cătră seară firele acele

Mi le vei da mie să le pui la stele;

Apoi să vezi vieață, să vezi fericire,

Să vezi trai atuncea și să vezi unire!

Proasta tinerică briciul în sân bagă,

Dorind să se facă soțului mai dragă.

Baba d'altă parte la bărbatu-i merge,

Din ochi îi clipește, îl mișcă de haină,

Se face că are să-i spuie o taină

El vrând iar să afle ce o să-i vorbească
 Se puse să-i spuie și ea să-i șoptească.
 Zicând: — Dragul mării, of! ce te așteaptă!
 Ce nenorocire ți s'a pus în faptă!
 Soția ta astăzi, perechea-ți iubită
 O să te răpuie cu moarte cumplită,
 Că ea cu un tânăr are înclinare,
 Pe care-l iubește mai de mult îmi pare
 Și el un briciu dându-i o învăță dușmanul
 Ca să-ți taie capul, astfel dându-i planul:
 Astăzi când vei merge să prânzești acasă
 O să ia să-ți cate în cap, după masă
 Și viindu-i bine mâna o să-și puie
 Ca să-ți taie gâtul și să te răpuie,
 Și dac'a mea vorbă necrezută-ți pare
 Prefă-te că nu știi de nici o urmare,
 Și-i vedeă cu ochii gândul cum îi este,
 Să zici bogdaproste că îți dedei veste.
 Omul cum aude, speriat peste fire,
 Stă la îndoială și'n nedomirire,
 Se munceă cu gândul cum a lui soție
 Intr'atât tirană-i asupra-i să fie!
 Și cum să'ndrăsnească la o așa faptă
 Cu totu'npotrivă și neînțeleaptă!
 — Nu gândește urma nu gândește răul!
 Și acel ibovnic al ei, nătărăul,
 Cum putu' s'o'nvețe ca să mă omoare!
 Nu știe că-i ocnă și spânzurătoare?
 Și ea ticăloasa nu puteă să-mi spuie,
 Căci dragoste'n silă nici odată nu e.
 Să-mi fi zis: — Eu frate mă duc dela tine,
 Că nu ești pe gustu-mi, n'ai nimic cu mine.
 Și-i dam voie însumi să meargă în pace,
 Cu el să trăiască pe unde îi place.
 Pe semne păcatul și așa îi trage

Amândoi vieța în nevoi să-și bage.
 Ce zic nici eu nu știu, așa e se vede,
 «Vorba de rău omul prea lesne o crede».
 Deci dar mă voiu duce și mă voiu preface
 Că nu știu nimica, ca să văz ce face,
 Judecând acestea se duse acasă,
 Ca și altă dată se puse la masă.
 Mâncând în tăcere și'ntristat cu totul,
 Se dete p'o perină rezimându-și cotul,
 De necaz și ciudă foc ieșea dintr'ânsul,
 Iată și nevasta veni lângă dânsul.
 Ii aplecă însași capul pe genunche:
 — Stăi să văz, zicându-i, ai vreun păduche?
 Așa el se lasă să vază ce-o face
 Și ca și când adoarme mijind se preface.
 Ea atuncea briciul încet din sân scoate
 Ș'asupra-și pornește urgiile toate.
 Că el cum o vede, în picioare sare,
 Ii ia din mâni briciul zicând cu strigare:
 — Tirană muiere, ăsta-ți este dorul!
 Asta-ți e credința, ăsta-ți-e amorul!
 Asta-ți-e virtutea cea nelegiuită!
 Asta-ți-e morala cea afurisită!
 Cum din cer nu cade fulger să te arză,
 Să te mistuiască, trăsnet să te piarză,
 Cum nu se despică locul ce te ține
 Și să te înghiță de vie pe tine?
 Fugi! Piei, nemilostivo! Nu-mi stă înainte,
 Nu 'ncape 'ndreptarea nu ascult cuvinte
 Du-te de trăiește cu cine îți place.
 Dintr'această clipă pleacă d'aci, drace.
 Că mi-ai voit răul nu-ți fac răsplătire,
 Bogdaproste babii că mi-a dat de știre!
 Ar fi vrut săraca să-l încredințeze,
 Dar cine-i da pas ei ca să se'ndrepteze

Geaba ea acuma făcea jurăminte,
 Că cutare babă a scos-o din minte.
 Și-a pierdut credința ca și Eva raiul
 Și ca până'aceia nu le-au mai fost traiul,
 Care săvârșire văzându-o dracul
 S'a speriat cu totul de babă săracul!
 Atât îi fu frica de acea bătrână
 Incât nici papucii nu-i dete în mână,
 Ci-i le întinse c'o prăjină lungă,
 Ca nici răsufare-i la el să ajungă
 Și ca de-o aspidă să se otrăvească,
 Să-l facă în lume să se pedepsească.
 Iată dar minciuna ce face în lume,
 De-a cării pricină istorii sunt sume.

Despre năravuri rele.

Cu șchiopu'ntr'un loc de șezi,
 Te înveți să șchiopătezi. — Și
 Cineva când locuiește
 Cu măgarul cel trândav,
 Ori păr din el se lipește
 Ori că vreun alt nărav. — Și
 Cu păcurarul când trăiești
 Trebuie să se mânjești. — Și
 Năravu 'nrădăcinat
 Nu poate fi vindecat. — Pentrucă,
 Cine orice învață
 Nu uită în viață. — Fiecare zice că
 Buba cap nu face
 Până nu se coace. — Și
 Rana dacă se deschide
 Anevoe se închide. -- Și de multeori
 Din zgăibulița cea mică
 Bubă mare se ardică. — Totdeauna

Foc după foc, rău după rău, — Dar încă
 Toate tot după neam merg,
 La tulpina lor alerg.
 Din rădăcina cea rea
 Odrăsește smicea rea. — Mulți zic,
 Meserie are bună:
 Însă ea nu schimbă firea
 Nici stârpește nărvirea. — Pentrucă,
 Pomul lesne se'ndreptează,
 De mic pân'să 'ncovoiază. — Căci orice
 Când odată se strâmbează
 Anevoe se'ndreptează. — Și
 Firele când se'ncurcă
 Anevoe se descurcă, — De aceia
 Dă-i să nu se năvăască,
 Nu-l lăsa să se sfințească. — Că
 Pământul până nu-l calcă
 Oale nu poate să-l facă. — Și
 Copilul nepedepsit
 Rămâne nepricopsit.

Povestea vorbii.

Povestesc că într'o vreme, dar nu se știe'n ce ani,
 Că'ntr'un oraș oare care ar fi fost niște golani,
 Vagabonzi, crai, haimanale ș'altfel cum vreți să-i
 [numiți.

Oameni fără căpătâie, șarlatani neprocopsiți:
 Erau de aceia carii părinții că îi iubesc
 Li țin tot pe lângă dânșii și la pieptul mării cresc,
 Lăsându-i într'a lor voie până se fac mari ștregari
 Și-ajung în cele din urmă desfrânaților stegari,
 Că în loc să se apuce de negoț sau meșteșug,
 Ei p'alți asemeni ca dânșii găsind fac prieteșug
 Și apuc prin mahalale împreună înhăitați,

Umblă, miroase pe uliți ca niște înverșunați,
 Orice sboară li se pare că îl vor putea mânca,
 Intind felurite curse în mână a-l apucă,
 Risipesc fără de milă părintescul lor rămas,
 Dau, până numai în piele și în cămașe se lasă,
 Apoi rămâind goi pușcă, ori măcar și îmbrăcați,
 Neavând ce să mai toace, după cum eră 'nvățați,
 Ori se apuc de hoție, ori de înșelătorii
 Și'n cele din urmă intră în ocne și pușcării.
 De astfel de caractere erau și-acești trei golani.
 Marțafoi porniți spre rele și pe față hoțomani,
 A căroră istorie vrem aci s'o povestim,
 Care precum ni se pare, nu strică ca să o știm,
 Că vom vedeà'n haine bune niște oameni îmbrăcați,
 Umblând cu meșteșugire și'nșelând lumea prin piaț.
 Intr'o zi ei se adună și 'ncep a se 'ntrebă
 Cum și ce fel să înșele acum iar pe cineva?
 Așa zice din ei unul: — Eu de pește îngrijesc,
 Al doilea zice iarăș: — Și eu unt-de-lemn gălesc.
 Iar al treilea răspunse: — Dacă este așa, dar,
 Eu trebuie să iau pâne ori cum dela vreun brutar.
 — Dar pentru vin ce vom face? Întrebă unul din ei.
 — N'ai grije, răspunse altul, îți gălesc cât vrei să bei.
 Deci plecând cel pentru pâne și trei parale având,
 Merge la brutar cu ele și le dă 'n mână-i zicând:
 — Poftim aceste parale datoră să-ți plătesc
 Și pentrucă avui credit, îți prea foarte mulțumesc.
 Întrebă brutarul: — Ce fel? Dator când îmi rămăseși,
 — Nu știi alaltăeri (zice) o pâne când îmi dădeși?
 Și asupră-mi neavând parale de tot ca să ți-o
 [plătesc
 Ți-am zis mâne sau poimâne cusurul ți-l îm-
 [plinesc
 Brutarul se gândi'n sine: Ce știi? Poate i-oiu fi dat.
 Și precum se vede treaba nu țiu minte, am uitat.

Dar bravo! om drept săracul, cu frica lui Dumnezeu
O datorie uitată plăti fără să-i cer eu.

După ce dete parale acela, chip a-i plăti
Și puțin încoaci încolo după ce se învârti,
Venî la brutarul iarăși, se făcù a cumpără,
Fără să aibă în pungă măcar o chioară para.
Zice cătră dânsul: — Frate! Eu azi cu graba plecând
Am uitat pe masă pungă, niște socoteli făcând,
Ci te rog iarăș fă bine și-mi dă în credit trei pâni,
Și mâne de dimineață îți dau paralele în mâni,
— Bucuros, zise brutarul, mă'ncrez la un om cinstit,
Că văz ceia ce uitasem ai venit și mi-ai plătit.
Așa brutarul se 'nșală cu uneltitul meșteșug,
Nu-i da prin gând că-o să-i joace un astfel de vi-
[cleșug.

Cel cu unt-de-lemnul iară, un mare ulcior luând
Și pe gură un burete înlăuntrul lui băgând,
Se duse la băcănie cu dânsul numai decât
Și poruncește să-l umple cu unt-de-lemn până'n gât
După ce-l umple băcanul, el atunci cu grai semeț
Il întrebă ca să-i spuie cum îl vinde, cu ce preț?
— Prețul, răspunse băcanul, chiar să știi și sin-
[gur poți,

Trei lei este ocaua, precum îl vindem la toți.
— Trei lei? acesta îi zice, toarnă-l înapoi, nu-l iau,
Cu așa preț niciodată n'am cumpărat, nici nu-ți dau;
Îți dau doi lei jumătate pe oca de-l dai să-mi spui.
— Nu poci mai jos, îi răspunse, mai bine'napoi îl pui.
Și zicând acestea 'ndată l-a 'ntors cu fundul în sus,
De necaz multe zicându-i înapoi în chiup l-a pus.
Atuncea înșelătorul luând ulciorul s'a 'ntors
Și spărgându-l, din burete destul unt-de-lemn a
[stors.

Al treilea, ca și ceilalți, în pescărie mergând
Și la un loc un crap mare ca de opt oca văzând,

Porunci (ca un om mare) să-l atârne în cântar.
 După ce-l cântări zice: — Acum să faci bine dar,
 Să-mi dai un om să mi-l ducă acasă să-i și plătesc,
 Fiindcă n'am bani la mine atâția câți trebuiesc.
 Pescarul:— Bucuros zice. Și îi dote un fecior,
 Spuind câți lei să-i răspunză, cel gândit de negustor,
 Ducând peștele feciorul și-abiă ducându-l de greu.
 Merge după el în curtea unuia arhiereu,
 Și aci 'ntr'un loc oprindu-l îi zise: — Stăi puținel
 Să mă duc să spui în casă câți bani să-ți dea pentru el
 Rămâind sluga afară, el intră la arhiereu
 Și zise: — Veni prea sfinte cu un biet frate al meu,
 Să-ți faci pomană cu dânsul vreo moliftă să-i citești.
 Că prea mult se bântuește de supărări diavolești.
 Alte răutăți nu face, nici nu dă cu bolovani,
 Ci tot vorbește de pește și se ceartă, cere bani.
 Ii zise arhiereul: — Unde e? Adu-l aici.
 Pescarul biet, ca tot prostul, în casă dacă intră,
 De câteva vorbe groase ca să-i zică se păstră,
 Și'ndată: — Părinte! zise, hai mai curând de-mi
 [dați bani.

Că n'o să stau eu aicea să vă aștept zece ani!
 Ți-a spus, peștele cât face? este tocma opt oca,
 Mi-am rupt mâinile cu dânsul, dar erà proaspăt,
 [mișcă.

Cuviosul om crezuse, 'ntr'adevăr e nebun,
 Și chemând doi inși îndată, iau cu sila, jos îl pun,
 Cere 'n grabă un molitfelnic și începe a-i citi,
 Iar pescarul strigà tare peștele a i-l plăti.
 Pe care neascultându-l îl ținură jos mereu
 Până-i citi o grămadă bătrânul arhiereu,
 Apoi afară scoțându-l, el iar bani cerând strigà,
 Iar slugile îi ziseră, să tacă că-l vor legà.
 Atunci pescarul se 'ntoarce la stăpânul său năcăjit
 Și spuse că pentru plată o moliftă i-a citit

Iar acel amăgitor, luând peștele porni
 Și mergând cât mai îngrabă cu ceilalți se întâlni,
 Sfătuiră împreună cum și ce fel a-l găti,
 Și vreun meșteșug iarăși pentru vin a unelti.
 Așa cu toții deodată la un cârciumar mergând
 Li deteră 'n mână toate învățându-l și zicând
 Crapul să-l curețe bine să-l cresteze frumușel,
 Să-i puie piper și sare și unt-de-lemnul peste el,
 Și cu o tavă să-l ducă să se frigă la cuptor,
 În loc de apă turnându-i pe deasupra vinișor,
 Și că, ei ceva prin piață până se vor învărti
 O să vie să mănânce, după ce se va găti.
 Dupăce dar s'a fript crapul, câteși trei s'au adunat,
 Și au șezut în odaie la un chef îndelungat.
 Vin, rachiu, pelin băură până când n'au mai putut
 Și când voiră să plece socoteala au cerut.
 Stăpânul dând socoteala unui băiat ce-l aveà
 Il trimise în odaie zicând, atâți lei să-ți dea.
 Dând băiatul socoteala, ei pe loc s'au apucat
 Și fieștecare mâna în buzunar a băgat,
 Zicând cu toți 'ntr'o gură: — Eu plătesc, ba eu
 [plătesc,

Se făc că unul pe altul a se lăsà nu voesc.
 Sfădindu-se în astfel ca la un minut de ceas,
 Dintr'ânșii se sculă unul și zise cu mare glas:
 — De vreme ce fiecare avem poftă să plătim
 Ce trebue într'atâta să stăm și să ne sfădim?
 Ci să aruncăm sorți mai bine și pe cine va cădeà
 Atuncea toți să se tragă și numai unul să dea.
 Răspunse altul: — Prea bine, bravo! așa vom urmà,
 Să legăm pe cârciumarul la ochi bine cu o basma,
 Și din noi din trei pe care mâna își va pune el,
 Să numere banii 'ndată și să plătească acel.
 Și cu'nțelesul se 'nvoiră, cum și făcură așa.
 Când la ochi legat băiatul prin odaie se 'nfășà,

A șters-o toți câte unul, pe ușă în grabă eșind,
 L-a lăsat să dibuiască încoaci încolo pășind:
 Intr'acestea iaca vine și stăpânul după el
 Să vadă ce zăbovește și nu vine nici un fel;
 Iar băiatul, care par'că de-a mingea umblă jucând,
 Puse mâna 'n grab pe dânsul, tu, tu! să plătești
 [strigând:

Iar stăpânul său îi trase câteva și îl bătù.
 Zicând: — Eu plătii odată ș'acum o să plătești tu.
 L'această 'nșelătorie celor trei li s'a 'nfundat,
 Că în mâna stăpânirii, prinzându-i legați i-a dat
 Unde și alte multe, cercetând a dovedit
 Și prin judecată dreaptă la ocnă i-a osândit,

* * *

Ce nu ar face crăimea de n'ar fi stăpânitori!
 De n'ar fi temnițe, ocne și n'ar fi pedepsitori!
 De aceia totdeauna trebuie să mulțumim
 Stăpânirii cei înalte cării supuși ne numim:
 Căci prin marea sa 'ngrijire priveghează pentru noi,
 Ne apără, ne ferește ca și păstorul pe oi,
 Care-și îngrădește turma cu câni vioi și 'nvățați,
 Ziua, noaptea s'o păzească de lupii inverșunați.

Despre năravuri rele iarăși.

Năravul din fire n'are lecuire.
 Lupul părul își schimbă dar năravul nu și-l lasă.
 Ce iese din pisică șoareci mănâncă.
 Toate merg după neam.
 Peștele dela cap se împute.
 Poama nu cade departe de tulpina ei.
 Dintr'un răsar ese și trandafir și mărăcine.
 Copilul e ca maimuța: ce vede face.
 Ce a făcut mama și tata o să facă fiul și fata.
 Unde a sărit capra mai presus sare iada.

Prost se naște, prost crește, prost moare.
 Cine fură azi un ou, mâne fură și un bou.
 Cine fură azi un rac, mâne fură și-un gânsac.
 Calul fără căpăstru cade în prăpăstii.
 Unde nu e pisică, șoarecii steag ridică. — Inșă
 Nelegiuitului îi vine de hac necredinciosul.
 Țiganul până nu fură nu se ține om.
 Unde găsește pus rău el pune bine.
 Ovreiul până nu înșeală nu mănâncă.
 Găsește sat fără câni și umblă fără ciomag.
 Iși ia inima în dinți și funia în traistă.
 Nu judecă urma, iasă unde o eși. — Dar
 Este ac și de cojocul lui.
 Rău faci, rău găsești.
 Bătaia e din rai — totdeauna.
 E răsfațat înaintea bătăii cu câteva palme. — Că
 Unde se găsește frâul se cere și calul.
 Unde se găsește șaua se cere și ipingeaoa — Deși,
 Vinovatul negonit fuge. — Inșă
 Fuge de ploaie și dă de noroaie.
 Hoțul fură și jură. — Dar geaba
 Incotr'o șovai tot de belea dai (zisa țiganului). — Că
 De n'ar fi hoții, n'ar fi nici pușcării
 De n'ar fi păgubași n'ar fi nici hoți, adică:
 In putina cu argăseală.

Povestea vorbii.

O vulpe rău stricătoare
 Ducându-se 'n vânătoare,
 Intâlni în drum pe-o vale
 Pe cumătru lup în cale
 Și-i zise, rânjind măsele:
 — Cale bună cumetrele.
 — Dar încotr'o, până unde?

— la până-acî, îi răspunde,
 Mă duc pîn'la o vecină
 Să'ngrijesc de vreo găină,
 Dar tu ce ți-ai lăsat casa?
 — Am plecat să dau cu plasa
 Colea 'n acea coteneață
 Să văz n'oiu vîna vreo rață?
 Zise astălaltă iară:
 — Aideți împreună dară
 Și găini, rațe ori ouă,
 Le vom împărți în două.
 — Bine haide! Și plecară,
 Vînară pe cât vînară
 Și dupăce împărțiră
 Toate câte le hoțiră,
 Când cu ele se'ncărcară
 Și pe la case-și plecară
 Incepură să-și ureze
 Sănătoși să ospăteze:
 — Noapte bună cumetrele
 Ferite-ar sfântul de rele,
 — Iți mulțămesc, cumetriță,
 Domnul bine să-ți trimiță,
 Ne-am folosit astă-seară,
 — Dar unde ne întîlnim iară?
 Zise ea: Fără greșală
 La puțină'n argăseală.

* * *

Drept este și prea firește
 Că hoț cu hoț se'ntâlnește
 Mai lesne în pușcărie
 Decît în negustorie.
 Dar bețiv cu bețiv unde?
 Iaca și el ne răspunde:

— Unde-mi toarnă să-mi ud gâtul
 Și îmi mai petrec urâtul.
 Așa și alt prin urmare
 Mai lesne 'ntâlnirea-și are
 Unde-l trage pe el așa
 Ca să-și petreacă viața.

Despre frica lui Dumnezeu.

La orice te vei pricepe
 Te închină și începe.
 Fă orice în legea ta
 Și la alți nu te uită.
 Omul care e stricat
 Nu se teme de păcat.
 Cine înjură de cruce,
 Ca ea o să se usuce.
 Cine legea nu-și cinstește,
 Fără lege se numește.
 Cine 'ntr'altă lege sare,
 Nici un Dumnezeu nu are.
 Omul trebui să cinstească
 Legea lui cea părintească.
 Fiecare cum apucă
 Astfel trebuie s'o ducă.
 Crede'n Domnul cinstind sfinții,
 Cum te-a învățat părinții.
 Din cele ce-ți scrie'n carte
 Nu te duce mai departe.
 Fă în vieța ta tot bine
 Chiar și legilor străine,
 Binele de rău te scapă,
 Să-l arunci chiar și în apă.
 Omul de unde nu gândește
 Binele se răsplătește.

Dumnezeu când te ajută,
 Plumbul ți se face plută.
 Când Dumnezeu vrea cu tine
 Și dracul cu colaci vine.
 Munca când ți-o cauți bine
 Și Dumnezeu e cu tine.
 Când se trudește săracul
 Dumnezeu îi umple sacul.
 Cine 'n lene se târăște,
 Dumnezeu îl părăsește.
 Când rogi pe Domnul, muncește,
 Că atunci te miluește.
 Mergi, muncește ca să ai
 Și la un sărac să dai.
 Când dai la cei neavuți,
 Pe Dumnezeu împrumuți.
 În bani nu te gurguiă,
 Că Dumnezeu dă și ia.
 Toată fapta e 'mprumutată,
 Și cea rea și cea plăcută.
 Astăzi faci rău cuiva, orice,
 Mâine altul ți-l întoarce.
 De faci astăzi cuiva bine,
 Mâine dela altu-ți vine.
 Dumnezeu două scări are,
 Să suie și să coboare.
 Pe săracu'n nevoi crude
 Numai Domnul îl aude.
 Cine pe alții blestemă
 Urgii asupra își chiamă. — Căci,
 Dumnezeu tiran nu este
 Binele la toți voiește. — Ci,
 Roagă-te pentru oricine
 Ca să-ți dea și ție bine.
 Când vreun cuget te'mboldește,

Întâiu la păcat gândește,
 Scriptura și sfânta lege
 D'andoasele n'o înțelege.

Povestea vorbii.

Mulți dacă aud cuvinte din Scriptură și-alte cărți.
 După neroada lor minte le strâmbă în alte părți.
 Popa satului odată la biserică 'nvățând,
 Și țiganul, cum e dată, cu toți atunci ascultând,
 Dacă sfârși cele scrise din învățătura sa,
 Ca un duhovnic, mai zise și de ceia cei păsă.
 Adică: să îngrijească mic și mare, bun și prost,
 Ca să se ispovedească, (fiind atuncea în post).
 După vorbele acestea le mai zise la sfârșit:

— Și să știți că iertat este păcatul mărturisit.
 Însă pentru tot păcatu-i zece pomeni de va da
 Miluind săraci din satu-i, ori de prin alt undeva.
 Așa dar țiganul care în biserică eră
 Și această predicare dela preot auzeă,
 Gândind, zise întru sine: — Asta nu e lucru greu,
 Dacă este așa, bine! împac eu pe Dumnezeu.
 Și astfel mergând el face și milostenii și rău.
 Că popii așa îi place, gândind în cugetul său.
 Apoi făcând el acestea în minte iar i-a venit
 Că păcatul iertat este, dacă e mărturisit,
 Așa la preot se duce să-și spuie al său păcat,
 Și'n mână ceva îi duce din cele ce a furat,
 Zicându-i: — Eu, părințele, după cum ai cuvântat,
 Am făcut bune și rele și crez că voi fi ertat.
 — Dar ce ai făcut? îi zice preotul la el privind.
 Răspunse el: — D'ale scrise pentr'un ca mine
 [mișel.

Că d'o face ceva rele, după cum am făcut eu,
 Ș'o da pomeni pentru ele, îl iartă și Dumnezeu,

— Dar ce lucru făcuși drace? duhovnicul l'a
[întrebat

Să văz lui Dumnezeu place cele ce tu le-ai
[lucrat?

— Apoi să vezi părințele, îi răspunse el tușind,
Odată în zilele mele, la biserică viind,
Brodii când citeai pe-o carte... — of! Doamne!
[cum îmi plăceai!

Că eu cum stam, de departe am auzit când ziceai:
«Tot păcatul ertat este dacă e mărturisit».

Dupăce ziseși aceste stând puțin iar ai grăit:
«Dar însă să împărțească zece pentru un păcat,
Să dea ca să-l răsplătească și așa va fi iertat».
Eu biet până la acea vreme furam și nu prea
[furam

Că mă temeam de blesteme, să fac pomeni
[nu știam,

Iar de atunci până acuma drept am furat și-am
[hoțit

Și ascultă să-ți spui numa ce pomeni am îm-
[părțit:

Acî în sat într'o grădină văzând un pom parguit
Zburai după o albină și sus pe el m'am suit;
Mâncai cât mâncai de foame, și apoi m'am
[apucat

N'am lăsat pe dânsul poame, tot cu traista le-am
[cărat

Și ca vreo zece din ele la unul, alt împărții,
Insumi cu mânil mele, cu care le și hoții,
Ca să-mi mântuesc păcatul, după cum am auzit,
Și apoi mergând făcui altul și iarăși am împărțit.
Popa făcându-și răbdare, după cum și trebuiă,
li zise blând: — Spune-mi care? El însă cam
[șovăiă.

Văzând însă că nu-l lasă și să spuie îl sileă.

Răspunse: — Apoi îmi pasă, să nu dau de vreo
[belea.

Popa zice: — Nu te teme, eu nu sunt judecător,
Ci Dumnezeu după vreme îți va fi răsplătitor.
De aceia spune toate, de vrei de păcat să scapi,
Ca să văz eu de se poate în iad în munci să
[nu incapi

Apoi zise: — Părințele găsii un bou rătăcit
Și văzându-l bun la piele, l-am tăiat și l-am
[belit:

Carnea o făcui parale la alt sat dacă trecui,
Ca stăpân pe ale sale pielea opinci o făcui,
Și zece părechi din ele am luat, am numărat
Mai slabe, mai subțirele și de pomană le-am dat,
— Proclete, popa îi zice, of! vai de sufletul tău!
Că învățăturile scrise le-ai tălmăcit așa rău.

Ce ai socotit țigane, pe Dumnezeu să amăgești?
Amar de tine, sărmane! Iadul o să moștenești,
Pentru una să dai zece ai uneltit meșteșug!

Dar să știi că nu se trece la Dumnezeu vicleșug.
De vrei să furi cuiva bunul trebuiă să înțelegi
Să dai zece pentru unul, nu opinci ci boi în-
[tregi.

Asta-mi eră învățătura în biserică atunci,
Aste mi le-a rostit gura ca să vă feresc de munci.
N'am zis să furi, să faci rele și pomeni să îm-
[părțești,

Ci să te ferești de ele, să nu le obicinuiеști
Cu astfel de datorie să nu te însărcinezi,
Că lesne nu o să-ți fie păcatul să-ți ușurezi.
— O vai de mine, săracul! zise el dându-și în cap,
Cât de rău mi-a șoptit dracul în mâna lui ca
[să încap

Eu când le făceam acestea gândeam că mă fo-
[loseă,

Dar acum văz fără veste eșind altfel la vopsea.
Sunt rătăcit, părințele, învață-mă ce să fac.

Că pentru faptele rele n'am ce să dau, sunt
[sărac.

Dă-mi un canon cum îți place și eu să mă po
[căiesc,

Că doar îl voiu putea face de iad să mă mântuiesc.

— Fătul meu! preotul zise, canonul l-ai auzit,

Pe când citeam cele scrise și tu altfel l-ai sucit.

Dar canoanele mai grele alți ți-le vor da, nu eu,

Că oricine face rele îl dă în cap Dumnezeu,

Stăpânirea temniți are, cum și ocne pentru hoți,

Pe lângă bătaia mare ce-o dă drept canon la toți.

Despre frica lui Dumnezeu iarăși.

Ochiul lui Dumnezeu nu doarme.

Dumnezeu nu răsplătește ca dușmanul, ci go
[nește cu anul.

Pe omul rău îl însemnează Dumnezeu.

Păcatul își caută vinovatul.

De aceia nu ascultă la cari zic:

Păcatul nu e cât mânzatul, ca să-l vază tot sa
[tul. — Și

Cine crede în cruce ca crucea se usucă. — Sau

De ce să-mi plec capul sănătos la evanghelie. —
[Sau

Nici să văz vreodată drac, nici cruce de el
[să-mi fac. — Ci,

De oameni răi să te închini și să fugi ca dracul
[de tămâie.

Fă-ți cruce mare pe sân, că dracul este bătrân.

Dracul nu are treabă nici nu șade degeabă.

Dracul nu face punți și biserici, ci întinde curse
[și piedeci.

Omul are și moarte și vieață.
 Moartea nu vine când o chiemi, ci te ia când
 [nu te temi. Dar
 Păcatul mărturisit este iertat. —
 Nu linge unde-ai scuipat.
 Fă ce îți zice popa și nu face ce face el. — Căci
 Se întâmplă să cază în cursă și cine învață să
 [te păzești de dânsa.
 Unde e înțelepciune scurtă și nebunie multă.
 Vulpea cât e de vicleană și de multeori cade
 [în cursă cu toate picioarele ei.
 Calul de e cu patru picioare și tot se poticnește.
 Nimenea nu e ușă de biserică.
 Cine este sfânt, pe așternut moale nu doarme. - Dar
 Cine nu roagă pe Dumnezeu?
 Nimenea nu zice: — Ia-mi Doamne, ci: — Dă-mi
 [Doamne. — Inșă
 Rugăciunea omului beat Dumnezeu nu o pri-
 [mește.
 In loc de dobândă se pomenește cu osândă. —
 [Și-apoi
 Pe lângă lemnul uscat arde și cel verde.

Povestea vorbii.

Doi cu picioare oloage mergând ș'ajungând un
 [deal,
 Unu începù să se roage când se odihneà supt
 [mal:
 — Doamne, dacă ai putere să faci minuni din cer,
 Implinește a mea vrere la păsul meu ce îți cer:
 Sloboade de sus acuma înaintea mea un cal
 Să'ncalec pe dânsul numa până voiui sui ăst deal.
 Celălalt începù să zică: — Ce spui, prietenul meu?
 Nu îți este ție frică că mâinii pe Dumnezeu?

flașor

Vai! Nu îndrăsnî frăţioare astfel de vorbă să zici
 Vr'un trăsnet să nu pogoare să ne omoare aici.
 Tocmai când vorbeau astea d'odată s'au pomenit
 Că'n spate-le fără veste un înarmat a venit,
 P'o iapă slabă călare, cu'n mânz bolnav după ea
 Şi îi sili ca'n spinare pe bolnavul mânz să-l ia,
 Dând cu un biciu ca mai tare să-l puie pe acel deal;
 Şi aşà în loc de călare, ruga-l făcù pe el cal.

Despre prostie.

Prostia şi nerozia
 Se rudesc cu nebunia.
 Prost din prost care se naşte
 E ca vita, doar nu paşte,
 Prost trăeşte, fără nume,
 Prost să duce şi din lume. — Căci
 Din ori şi ce lemn îţi place
 Fluier nu se poate face. — Spre pildă:
 Fă om dintr'un lemn de tei
 Şi îl botează Matei. — Proştul zice:
 Tot, tot am numai o minte,
 De vară întâiu să-mi fie.
 Ori de iarnă? (ce prostie)!
 Proştul uită din natură
 Dela mână pân' la gură. — Zic unii:
 Prea e tânăr, n'are minte,
 I-o creşte d'aci 'nainte. — Şi
 E tânăr şi s'o mai face
 Tigva de i-se va coace. — Proştul,
 Pune-l să stea să-ţi vorbească
 De vrei să te păcălească. — Căci,
 Ori gura ori văgăuna
 Proştului este tot una. — El
 Umblă ca să prinză roiul

Lumea prin târg o vorbește
 Și el taină o gândește. — Prostul își zice
 [singur:

Și altul are cap, da,
 Dar ca al meu ba ba ba! — Sau cum a
 [zis una:

Cap d'aveà, n'aveà, el știe,
 Dar și-a cumpărat tichie.

Povestea vorbii.

Trei feciori mergând p' o vale
 Și zărind un urs în cale
 Când suià cu grozăvie
 Și întrà în vizunie,
 Zise unul: — Ai să-l prindem
 Și la vr'un țigan să-l vindem.
 Altul a zis: — Cum se poate
 Din vizunia-i a-l scoate?
 — Iaca cum, altul iar zise
 Și îndată se descinse.
 Dați brăele fiecare
 Să facem un lung și mare,
 Și legându-mă pe mine
 Cu el de picioare bine,
 Să țineți strâns cu tărie
 Când voiu întrà 'n vizunie,
 Și-apucând pe urs d'odată,
 Să mă trageți voi îndată,
 Și apoi deaci scoțându-l
 Facem cu el ce ne-e gândul.
 Astfel dacă sfătuiră
 Brăele își înădiră,
 De picioare îl legară.
 Și'n vizunie 'l băgară.

Când vrù mâna să întinză
 Pe urs de urechi să-l prinză,
 Ursul de cap îl apucă
 Și cu totul îl îmbucă;
 El strigând într'a sa ghiară
 Ceilalți cum l-a tras afară,
 Stau se uită cu mirare
 Văzându-l că cap nu are,
 Se întreb zicând: — Frățioare
 Avutu-au Vlad cap oare?
 Unul zise: — Nu țin minte,
 Altul iar alte cuvinte,
 Și nedomiriți l-aceasta
 Au mers să 'ntrebe nevasta.
 Așa ei pe mortul lasă
 Și mergând la ea acasă,
 O 'ntrebă: — Stano, ia ne spune,
 Că vrem să știm o minune,
 Bărbatul tău ce fel fusese,
 Acum cu noi când se duse,
 Avea cap ca fiecare
 Ori nu, că tu știi mai bine?
 Ea gândind puțin în sine,
 Le răspunse: — Nu știu bine,
 Dar la Paști îmi par' și mie
 Că și-a cumpărat tichie.

Povestea vorbii.

Un neghiob cu totu 'n vremea mai de multă
 Ca să-și ia nevestă făcând și el nuntă
 De masă, bucate, în gând îi venise,
 Dar cu ce să fiarbă de loc nu 'ngrijise.
 Socrul, ca și dânsul, văzând că nu-s lemne
 Aleargă la horă pe tineri să 'ndemne,
 Strigând: — Cine este mai voinic de ducă?

Să meargă îndată lemne să aducă.

Ginerele sare, ia car și secure:

— Mă duc eu, răspunde și pleacă 'n pădure.
Ajungând se uită la un copac mare...

— Să-l duc întreg, zice, ce de mai haz are!
I-ași face îndată pe toți ca să-mi zică:

— Hop odată mare! Ce mai ginerică!

Dar numai el singur în car cum să-l suie?

Și-i veni'n gând carul alături să-l puie,

Că tăind să-l culce drept în car să cază

Și așa să-l ducă nuntașii să-l vază.

Făcând dar el astfel și tăind stejarul

Cum căzù, îndată îi turti jos carul.

Acum ce să facă? fluieră, privește,

Și'ntr'o parte ș'alta stă și să sucește!

Văzând că nu-s boii să-i caute pleacă,

Cu securea'n umăr și cu hârca seacă.

Și ne mai găsindu-i că i-a pierdut crede,

Iacă și'ntr'o baltă niște rațe vede.

Nu-i veneà prin minte că o să mai pață,

Asvârlì securea să dea într'o rață.

Nu înemerește, rațele sbor, scapă

Și securea cade bândâbâc în apă.

Pe loc se desbracă, se aruncă 'n baltă,

Negândind nerodu c'o să pață ș'alta,

Pe când el cu totul se da'n afundare

Să scoată securea din apa cea mare,

Vine oarecine pe ascuns în taină,

Și-l fură de-l lasă fără nici o haină.

După ce rămase gol numai în piele,

Privind împrejuru-și văzù floricele.

S'a pus să culeagă zicându-și: — Nu-mi pasă,

Cu mânil goale tot nu merg acasă.

Și-așa numa'n piele se duse cu ele,

În loc de surcele ducând floricele.

Despre prostie iarăși.

Ce mi-e prostul ce mi-e nebunul!
 Ce mi-e Rada Badea ce mi-e Badea Rada!
 Ia pe unu de picioare și lovește pe cel-l'alt în cap.
 Cine se apucă se învețe pe nerod nu se osi-
 [bește de nebun.

Prostul 'nvață bărbierie la capul tău.
 Ii dai un ban să te rază și doi să te lase.
 Cu nebunul să nu-ți pui nici în clin nici în
 [mânică

El nu știe ce e laie nici ce e bălaie.
 Nebunul nu asudă nici la vale nici la deal.
 Tu îi faci cu ochiul, el îți face cu capul. —
 [Prostul este:

Caută Nan iapa și el călare pe ea.
 N'au ajuns la râu și și-a ridicat poalele la brâu.
 Nu-l primește în sat și el întreabă de casa pâr-
 [călabului.

Cine-și pune mintea cu nebunul este mai nebun.
 Pe nebunul nu-l aduci la cunoștință.
 E anevoie să tai pom și să gonești om.
 Ziua bună de dimineață se arată.
 Vițelul după baligă se cunoaște, ce bou o să
 [se facă.

Puica pe creastă se cunoaște ce neam o să iasă.
 La satul ce se vede călăuză nu trebuie.
 Din coada pisicii sită de mătase nu se face.
 În tigvă seacă cât să sufli nu poți să o umfli.
 Mintea de ar crește pe toate cărările, ar paște-o
 [și măgarii.

Orbului de geaba îi spui că s'a făcut ziuă.

Prostul face ce vede și ce aude crede.

Ii pare că câte sbor se mănâncă.

Surdului degeaba îi cânti de jale. — El este.

— Bună ziua nea Istrate, — doi boboci de rața
[frate.

— Mă Istrate tu ești surd.

— Mai eră colea un cârd.

Unde dai și unde creapă!

Tu ce-i cânti și el ce-ți descântă?

Tu îl trimiți la foc și el îți aduce busuioc.

Tu îl trimiți la surcele și el îți aduce floricele.

Despre nerozie.

Eu îi cer ca să-mi dea mie

Și el îți întinde ție. — Pentrucă

Nerodul și cu nebunul

Amândoi sunt frați ca unul. — Sau

Unul ș'altul tot un drac,

Amândoi un ban nu fac. — Precum e o vorbă.

S'a întâlnit în drum Păcală

Cu frate-său nea Tândală. — Totdeauna

Nerodu'ntâiu o croiește

Și'n urmă se socotește. — Și

Nerodul la orice fie

Pe loc zice că îl știe.

Nerodului i-se pare

Că toate'n palmă le are. — El e

Barbă lungă până'n burtă

Și minte până'n gât scurtă.

Câte le gândește

Rău le isprăvește.

Povestea vorbii.

Un nerod odinioară
 Cu mintea lui cea ușoară
 Se scoală, își ia măgarul,
 Li pune 'n spate samarul,
 S'aruncă 'n spate pe dânsul,
 Dă cu nuiăua într'ânsul
 Și plecă cătră pădure
 În mână cu o secure,
 Ceva lemne să doboare
 Din copaci crângi, uscăcioare.
 Pădurea, din întâmplare,
 Se află pe un deal mare
 Și jos în poalele sale
 Spumegă un râu la vale.
 Acî el dacă se duse
 A privi pe sus se puse
 La toți copacii d'arândul,
 Pironindu-se cu gândul.
 La toată învârtitura
 Belea ochi și căscă gura,
 Ca să văză crângi, uscate
 De proprietar iertate, —
 Fiind verzile oprite
 C'obiceiuri legiuite.
 Deci privind el spre o parte
 Văzù'n vale nu departe,
 Un copaciu gros la tulpină
 Uscat pân' la rădăcină,
 Carele crăcile sale
 Le plecă spre apă'n vale.
 Aleargă'n grab, îl privește,
 Se bucură și zâmbește
 Că i-a ajutat norocul

Să-și încarce dobitocul
 Nu știà 'ngrab cum să saie
 Să se urce ca să taie.
 Cum se urcă sus îndată,
 Craca'ntâia fù jos dată,
 Pe loc p'a doua lovește,
 Și-o doboară voinicește.
 Apoi se urcă la altă,
 După'aceia la mai 'naltă,
 Taie, nici una nu lasă,
 Vrând să le care acasă.
 Când lăsă lemnul prăjină,
 Se uită jos la tulpină,
 Să vază grămada dată,
 Cum stă la pământ culcată.
 Și uitându-se, săracul,
 S'a închinat ca de dracul
 Văzând că crângile sale
 Se duceau pe râu la vale, —
 Că toate în el căzuse
 Și de apă au fost duse.
 Acuma dar ce să facă?
 Nu mai rămăsese cracă,
 Trebuià acea tulpină
 S'o taie din rădăcină,
 Se dă jos și se gândește,
 În tot chipul chibzuieste,
 Ce fel să o nimerească,
 Nu cumva iar s'o greșească.
 Că vrea el cu vreo pază
 Copacul spre el să cază,
 Căci și el căută încă
 Spre prăpastia adâncă.
 Dar gândirea i-a fost scurtă,
 Nu că pierdù vreme multă,

Ci până scobește un dinte.
 Ce să facă 'i veni 'n minte.
 Și luând funia 'ndată
 Cea dela samar legată,
 Mai ia căpăstrul, brâu scoate,
 Leagă una d'alta toate,
 Face o funie lungă
 Mai departe să ajungă,
 Apoi urcă dobitocul
 Unde eră mai sus locul,
 Apucă funia'noadă
 De samaru-i despre coadă,
 D'acolo 'n copac se suie,
 Vrând pe voia-i să-l supuie,
 Țeapăn de vârful-i o leagă
 Și face o faptă 'ntreagă.
 D'aci în grab' se pogoară
 Ca o pisică ușoară,
 Apucă securea lată
 Și'ncepe să taie 'ndată.
 Taie, mii de ori lovește,
 Stă puțin, se odihnește
 Și iar ia securea 'n grabă,
 Ca un ager, l a sa treabă.
 Taie până nu mai poate,
 Așchii peste așchii scoate.
 Când s'apropie să cază
 Așteptă spre deal să-l vază,
 Dar unde? Copacul mare
 Nu vrea să-i dea ascultare,
 Ci începând să trosnească
 Și spre vale să pornească
 Ridică în sbor măgarul.
 Cum eră cu tot samarul,
 Și în vederile sale

Il aruncă peste vale.
 Iar el privind la 'nălțime,
 Măgaru'n sbor cu iuțime
 Căzù îndată pe vine
 Și începù să se 'nchine,
 Zicând: — Ce minune mare,
 Din cele în lume rare!
 De ce murì bietul taica
 Și nu trăi draga maica
 Să vază măgar cum sboară
 Ca o pasăre ușoară!
 Eri de muream, Doamne bune
 Nu vedeam astă minune!

Iarăși despre nerozie.

Nerodul, toată á lui nerozie
 E dela părinți moșie.
 Iși pune capul cel sec
 Cu 'nțeleptul la întrec.
 Tu stai să-l înveți de bine
 Și el te 'nvață pe tine.
 C'o țiu de coarne se uită
 Și tot strigă că e ciută.
 Pe nerod la treabă-l mână.
 Dar s'aibi sburătura în mână.
 Cu nerodul când vorbești
 Bastonul să-ți pregătești.
 Unde's ochii înțeleptului
 Este mâna nebunului.
 Și'n pat și cu ochii pe foc
 I se pare tot un loc. — Nerodul
 Gură are de vorbit
 Și cap n'are de gândit. — El
 Strigă dela munte ca să-l auză,

Și dela Dunăre va să-i răspunză. — Și zice că:
 Este tare de urechi,
 Că n'are două părechi. De aceia,
 La poarta surdului
 Poți să bați oricât de mult
 Că el îți va ședeà mut. — Și
 Nu-ți încercà vadul cu nerodul. — Nerodului,
 Zi-i tu lui ori cât îți place
 Că el tot ce știe face. — După proverbul vechiu:
 Să-i dai gură de Târgoviște. — Dar însă
 Și măgarul câte-odată
 Binișor și el se poartă.
 Pe măgar la nuntă când îl poștește,
 Acolo ori lemne ori apă lipsește.
 Nerodul când e 'ntrebat:
 Cine e mai mare 'n sat,
 El pe loc răspunde: «Eu!
 Că 'ntărât câinii mereu». — Dar de multe-ori
 Să găsește câte-o mână
 Să-l scuture de țărână.

Povestea vorbii

Lupul flămând, leșinat
 Ne 'ndrăsnind să intre 'n sat
 Și vrând să afle, cumvași
 De are în el vrăjmași,
 — U! mă! 'ntrebă prin urlat.
 Cine e mai mare 'n sat?
 Cânele, dulău bătrân
 Cu botul băgat în sân,
 Li răspunde nemișcând:
 — Eu nu știu, nu știu, zicând.
 El iar strigă cu urlat
 — U! cine-i mai mare'n sat?

Văzându-l iar nemișcând,
 Răspunde: — «Nu știu!» zicând
 Iar javră cățelul prost
 Sărind de sub adăpost
 Incepe a alerga
 Și: Eu! eu! eu! a strigă.
 Lupul auzind astfel,
 Netemându-se de el,
 Sare asupra-i pe loc
 Și îi rupe din cojoc,
 Prostul cățeluș atunci
 Mursicat, scăpând din munci,
 Fuge strigând: — Aoleu,
 Și: — Nu știu, nu știu nici eu!

Despre nerozie iarăși.

Nerozia are
 Chieltuia!ă mare. — Căci nerodului
 În mână-i ce pică
 Sparge tot și strică. — Și
 Umblă gură cască,
 Până să-ți vorbească
 Inserează
 Și 'noptează.
 Până să zică bou breaz
 Vine soarele l'amiaz.
 Întreabă ce ai ascuns
 De vei să-ți auzi răspuns.
 Din gura corbului n'auzi decât cra!
 Șade și el între noi
 Ca măgarul între oi.
 La orice îi sare glasul
 Și râde nebun cu ceasul. — Și încă
 Face ceva nerozește

Și fluerând îl privește. — Zicând:
Eu îl lau și el se rade.

Povestea vorbii.

Un chirigiu cu tocmeală
Incoaci încolo umblând
Și luni întregi primeneală
Și spălare nevăzând,
Cum se întoarse din cale
Și la casa sa veni,
Porunci nevestei sale
A-l la și a-l primeni.
Nevasta lui mai îngrabă
Căldarea la foc puind
Și el umblând după treabă,
De caii lui îngrijind,
Iși întrebă pe nevasta:
— Puseși, dragă, ce făcuși?
Ea îi răspunse l'aceasta:
— Da, da, bărbățele-acuși.
Este caldă mi se pare,
C'am pus-o de multicel.
— Ia-o și ad'o mai tare,
Strigă cătră dânsa el.
Ea scoțând apa afară,
El se desbracă pe loc,
Se înfășură, ca la țară,
Cu cămașa pe mijloc,
Se pleacă și-i poruncește
Ca să-i toarne acolea,
(Precum se obișnuiește,
Pe la sate să se lea).
Ea umple oala prostește
Ne'ncercând apa de fel,

Și-i toarnă de-l opărește
 Tocmai ca pe un purcel.
 El biet, cum erà zăpadă,
 Tot d'odată alergă
 Și aci într'o grămadă
 Capul în grab își băgă,
 Și când îl trase afară
 Părul în ea i-a rămas,
 Ca cu briciu tăios, de par'că
 Intr'o clipă fuse ras.
 Nevasta l'acea 'ntâmplare
 Incepù a se 'nchinà,
 Zicând cu mare mirare:
 — Uită-te acuma, na!
 Tot să stai și să-ți faci cruce
 De posnașul meu bărbat,
 Că prin câte țări se duce
 Vine cu una 'nvățat!
 Eu îl lau și el se rade,
 Cu briciu fără să mai dea,
 Părul lui de sine cade,
 Ce avui a mai vedeà!!

Despre nerozie iarăși.

Negândind, nici socotind,
 Se pomenește vorbind. — Că
 Cine mi-a umplut ismenele? — Și
 Cine mi-a luat banul din gură?
 Tu îl pui să-ți toarne, el te'ntreabă:
 — Câți se spală toți prânzesc? — Cum a zis unul:
 Unde-l trimet, unde-l mâi
 Umblă fără căpătâi. — Și
 Umblă căscând din pom în pom,
 Ca căscatul din om în om.

Povestea vorbii.

Un nerod, să zic, sau prost,
 Că înțelept el n'a fost,
 Temându-și muierea rău,
 Ca un neghiob, nătărău,
 Intr'o zi un om văzând
 Mergând pe drum și căscând,
 Și nevasta-i s'a'ntâmplat
 În acel ceas d'a căscat,
 El intră în bănueli
 Că au amândoi tocmeli,
 Și d'aceia a căscat,
 Prin căscat răspuns i-a dat.
 Astfel necăjit el foc
 Vrând s'o spânzure pe loc,
 Făr' a zice cătră ea,
 O funie 'ndată ia,
 Și o chiamă după el,
 Zicând: — Ai colea nițel!
 Deci împreună mergând
 Și în ogradă întrând,
 Din loc în loc o purtă
 Ș'un pom lesnicios cătă;
 Ea gându-i necunoscând,
 Stând îl întrebă zicând:
 — Ce mă porți din pom în pom
 Ca căscatul din om în om?
 — Dar ce? o întrebă el,
 Căscatul umblă astfel?
 Zise ea: — Dar au nu știi?
 Geaba dar ești între vii!
 El privind-o a răspuns:
 — Așă?... Bine că mi-ai spus,
 Că eu asta n'o știam
 Și să te spânzur umblam.

Despre nevoiași.

Ține-mă Doamne încai
 Dacă vrei să mai mă ai. — Nevoiașul este
 Slugă oloagă
 După dârloagă. — Sau
 Loază 'nbăerată,
 Vită încălțată
 Când umblă prin poticele
 Par'că e luat din ele.
 Te uiți la dânsul și par'că
 Tot prin străchini goale calcă.
 Umblă par'că treeră la mărăcini.
 Când te uiți la el și trece,
 Par'că este în chiostece.
 Umblarea-i e'ncovoiată
 Ca la pisică plouată.
 La o treabă când se scoală,
 Par'că are ouă'n poală.
 Pân'a se găti mireasa
 Ochii ginerelui iasă.
 A visat că s'a 'nghimpat
 Și umblă la picior legat. — Fata mării,
 Schiopătează mititica,
 Că a călcat-o pisica!
 Vorbește cu mormăitură
 Par'că are mămăligă'n gură. — Și
 Par'că are orbul gănilor.
 Vorbește vorba'ngânată,
 Par'că i-e gura legată.
 Mamă, unde ești să mă vezi,
 Că și eu am ochii brezi?
 De-ar murì moșul să-i apuc toiagul. — Și
 De-ar murì tata ca să-i iau briceagul.
 De-ar murì socru

Ca să-i apuc locu.
 Lă-mă mamă și pe mine
 Și mă fă frumos ca tine.
 Trimite pe nevoiaș
 Să-ți slujească la cevași,
 Dar pleacă și după el,
 Că nu-ți face'ngrab altfel. — El este
 Câne surd dus la vânat,
 Cal schiop pus la alergat.
 Nevoiașul la toate
 Zice că nu poate. — Că uite,
 O trag, nu vine, o'mping nu merge.

Povestea vorbii.

Puind pe săteni la clacă oarecare arendaș,
 S'a'ntâmplat în ei să fie și un leneș, nevoiaș,
 Care de-l puneà la sapă, adormeà în mâni cu ea,
 De-i da coasa să cosească, nu știà cum să o ia,
 De-i da securea să taie, înnoptà până să dea,
 Abià stând și-ardicându-și cioarecii carii cădeà.
 Văzând, gândi arendașul, că nevoiaș cum erà,
 Doar o să poată din curte niște gunoi a-i cărà.
 Il chemă, îi dete roaba, el o luă, se uită,
 Și'ncepù să o încarce, după cum îi arătă,
 Dar văzându-l arendașul, că'n mâni dupăce o ia.
 O ține'n loc încărcatà și stând se uită la ea,
 Incepù la el să strige, ca să care mai curând,
 Iar nevoiașul răspunse către arendaș zicând:
 — Apoi uite-o trag, nu vine, o'nping nu merge.
 Atunci puind arendașul asupra-i un dorobanț,
 Tot sărind o duceà roaba, ca când par'că jucà danț
 Zicând: — Vezi ce ușor merge, ajutat de bățul meu?
 — Apoi, zise nevoiașul, așa cu rău, știam eu.

Despre leneși.

Lenea e cocoană mare
 Care n'are de mâncare.
 Toți copacii înfrunzesc,
 Dar mulți din ei nu rodesc.
 Plopul e destul de mare,
 Dar pe dânsul poame n'are.
 Pe nevoiașul și leneșul
 Cu o funie să legi
 Și p'amândoi să-i îneci.
 Par'că-i gura încleștată
 Și de elele luată.
 De lene ochi-și închide
 Și buzele își deschide.
 I-e lene să și vorbească.
 Dar încă să mai muncească!
 După cum a fost sădit
 Astfel a și răsărit.
 Umblă drumurile'n rând,
 Podinele numărând.
 Toți pretutindenea sapă,
 El duce câinii la apă.
 Par'că, pentr'o vorbă vie, gura îi cere chirie.
 Rumegă vorba ca oaia iarba.
 Leneșul fuge de danț,
 Ca și cânele de lanț.
 De lene și de urât
 Tocma supt pat s'a vârît.
 Așteaptă îmbucătură
 Să o dea mură în gură. — Inșă
 Mai bine ar tot mânca
 Decât ceva ar lucrà. — El
 Joacă danț pe mămăligă,
 Și-i ajunge cât câștigă,

Când în cea din urmă
 La o pomană înghesuit
 Băut, sătul, a murit,
 A mâncat până încât
 I-a venit până la gât. — Leneșul
 Are gura 'mpedecată
 Dar taina o spune 'ndată. — Și
 De vrei sfat la vreo treabă
 Mergi pe leneșul întreabă. — El
 Altoră le dă povață,
 Dar pe sine nu se'nvață. — Leneșul zice :
 Mamă, zi să vie nenea
 Ca să-mi mai scuture lenea. — Sau :
 Ast lucru l-aș face 'ndată.
 Dar n'am cine să mă bată.

Povestea vorbii.

Căldura după ce trece
 Și începe vântul rece.
 Țiganul ușor în pene
 Nu-și făcù bordei de lene
 Acum vede că îi pasă,
 Dar lenea tot iar nu-l lasă.
 Iarna iar ne dându-i pace,
 Ia și el, un plocon face
 Și'n sat la zapciu se duce,
 Grăbind din somn să-l apuce.
 Când el în mâni cu ploconul,
 Iaca eși și coconul,
 — Ce vrei țigane? l-întreabă.
 — Te rog 'cocoane d'o treabă:
 Dă-mi un dorobanț, fă bine,
 Ca să stea astăzi de mine,
 Cum o ști să nu-mi dea pace

Un bordei până mi-oi face.
 Deci luând el dorobanțul,
 Jucă într'acea zi danțul,
 Că, când începù a-l bate,
 Cu gârbacele pe spate,
 Bordeiul gata îi fuse
 Și în el copii-și puse,
 Zicând: — Bog-ăa-proste, frate,
 Mă cam burdușiși în spate,
 Dar îți mulțumesc de casă,
 Că acum de frig nu-mi pasă. — Dar însă,
 Lenea când este mai mică
 Tot știe și ea de frică,
 Dar când este lenea mare,
 Vede arzând pe el casă
 Și i-e lene ca să iasă.

Povestea vorbii.

Se zice, oare unde un împărat curios
 Vrea să afle 'n ce chip este omul cel mai lenevos,
 Și porunci să-i adune câțiva din ținutul său,
 Însă de cei mai de frunte, ce se leneveau mai rău,
 După ce dar îi găsiră și după ce i-au adus,
 Tocma'n marginea cetății să șază într'un loc i-a pus.
 Câtva timp așa ținându-i, fără să facă nimic,
 Dela curtea 'mpărătească le da bucate, mertic.
 Și întrebând împăratul, cum petrec ei și ce fac.
 Li povestiră slujbașii, cum că toată ziua zac —
 Și când le dă de mâncare, o mănâncă răsturnați,
 Le-e lene gura să-și caște, parcă's niște leșinați,
 De această împăratul auzind, la ei s'a dus
 Și dela ușe privindu-i, să dea casii foc a pus,
 Ca să vază ce vor face, vor ședeà tot nemișcați,
 Sau văzând focul îndată o să fugă toți speriați?

Dar văzând că privesc focul și nu se mișcă din loc,
 Puse un slujbaş să strige: — Eșiți că ardeți în foc!
 Iar unul din ei răspunse: — Nu 'ți-e-le-ne-să-
 [vor-bești?...

Și așa se prăpădiră, arzând în foc toți acești.

Despre beție.

Popa toacă și îi chiamă
 La biserică să meargă
 Ei la cârciumă aleargă,
 Cu oala de dimineață
 Se tămâie'n toată vieața. — Și apoi
 Poruncește și-i aduce
 Atât cât nu poate duce.
 Bea, pipota își îneacă,
 Altul ca să nu-l întreacă.
 Eri vinu'l bătù la spete
 Ș'azi iar merge să se 'mbete. — Căci
 El și-l bate și-l mângăie,
 Merge iar să se tămâie.
 Beat dintr'o cârciumă iese
 Intră'n alta, fiind dese.
 Umblă pe drum beat
 Ca câne turbat. — Pentrucă
 Omul d'ar fi cât de bun,
 Vinul îl face nebun.
 Omul bețiv nu știe
 Ce face la beție. — Sau
 El ce face la beție
 Se căiește la trezie. — Inșă
 Beția o vindecă sapa și lopata,
 Noaptea când însetoșează
 Sticle și oale visează.

Se pomenește strigând:

— Mai dați cu udătura
 Că mi s'a uscat gura. — In adevăr,
 Beția este ușa tuturor răutăților. — Precum
 [vedem că
 Cine bea vin, își bea punga și mintea ca și
 [sănătatea. — Bețivul
 De mic și mare în sat
 E cu degetul arătat. — Uite-l, zice,
 Privește la el
 Și-l scrie la fel,
 Fluieră în bute și suges cep.
 Mustățile îi caută a oală.
 A suflat în fundul oalei.
 S'a afumat cu luleaua.
 L'a bătut cărbunii la cap.
 Picioarele nu-l mai țin
 Și tot strigă: — Adù vin!
 Il atârnă într'o parte. — Sau
 A pus mai mult deoparte.
 Nu i-e destul că-i cu minte neroadă
 A luat și purceaia de coadă. — Dar însă
 Dela nebun și dela beat
 Adevăru-i lesne de aflat. — Căci
 Ce e în inima treazului
 E în gura beatului.
 Singur se dă de gol
 Fără să-i dea ocol.
 Bețivul când este beat
 Li pare că-i împărat.
 Când e plosca la mijloc
 Mare, mic e cu noroc.
 Ține fine, na și ție,
 Cât p'aci să-mi dea și mie.
 Satul mic și rotocol
 Li dau și curând ocol. — Sau

Satul mic îl ajunge podvoada des.

Dar cum zice un învățat:

— La buciumul viței trei vlăstari cresc, unul al sănătății, altul al veseliei, și altul al turbării.

De multeori îți vine acru de el.

Povestea țiganului, acr-u-u-u dela nașu. — Și

De roșu, roșu; de acru, acru, de Ploești,

Ploești! chef nenai. — Cu un cuvânt,

Vinul face pe săraci bogați, pe ciungi cu mâni, pe ologi cu picioare și pe orbi cu ochi.

Povestea vorbii.

Ciungul, ologul, orbul și golanul ce-l purtă,

La o cârciumă 'mpreună bând pân'a se îmbătă,

Orbul ardică păharul, fața vinului privind,

— U-iu ce floare frumoasă! zise tare chiuind.

Ciungul năcăjit de vorbai. — Ei, (zice) mă'ne-
[bunesc.

De unde vezi floarea tu mă, ori vrei să te pâl-
[muesc!

Ci nu stă, zise ologul, ia-l cu mânilor de păr,

Să ți-l calc eu sub picioare, să-l pisez să ți-l
[las măr,

Iar golanul ce stă față, văzând că se năcăjesc,

— Dați mă! zise cătră dânșii, că ce-o fi eu îm-
[plinesc. — În sfârșit,

Omul se îmbată și de inimă rea și de inimă bună.

Dar de multeori năcazul îmbată mai rău decât
[orice beătură. — Inșă

Beția tinereții întrece pe a vinului. — După
[proverbul ce zice:

Cine umblă pe drum cu gândul acasă, își pierde
[căciula în târg. — De aceia,

Să fii treaz nemâncat, de-ți va zice lumea că
[ești beat, mergi de te culcă.

Despre beție iarăși.

Cine bea în cinste ori în dator se îmbată de

[două ori. — Că,

Una gândește cârciumarul și alta bețivul. — Cârciu-

[marul zice:

— Beutura e unde e, mâncarea e fudulie.

Apa nu e bună nici în cismă.

Vinul e pentru noi, nu pentru boi.

Cu vinul și cu somnul uită grijile omul.

Vinul e toiagul bătrânețelor și nebunia tinere-

[țelor. — Inșă

Vinul bun și nevasta frumoasă sunt două otrăvi

[dulci la om.

Tu îl bei pe dânsul și el te bea pe tine.

Tu îl bagi în mațe și el ese'n față.

Cât să dai ocol, tot te dă de gol.

Mergi pe cărare lină și dai drept în tină.

Povestea vorbii.

Un ungurean oarecare

Ce n'a prea avut umblare

Și nici vie nu văzuse,

Nici vr'odată vin băuse

Și văzând odată o vie,

Bând și vin pân' la beție,

P'alt ungurean întâlnește

Și cu el astfel vorbește:

— Mă soațe văz'tai tu ghie?

— Am văz't măi (zise) ș'o mie.

— No da cum îi? de-ai văz't spune.

— Da au îi măi, v'o minune?

— De n'ai văz't cred poate să-ți pară.

— No mă să-ți spun cum îi dară,

Li albă și stă'nchicioare
 Răscăcănată la soare.
 — No! minț' tu, că n'ai văz't ghine,
 Să-ți spun io, cată la mine:
 Ghia aia'i p-un deal pusă
 Tot cu țepi prin ea împunsă,
 Și cochile, voinici, tună
 Poama ei de i-o adună,
 Și supt chicioare împarcă
 Să-i cure zeama o calcă,
 Apoi p'acea zeamă dragă
 O botez ghin și o bagă
 In o scorbura întinsă.
 Cu bete d'alun încinsă,
 De-acî mere o boereasă,
 Ce îi zice cârciumăreasă,
 Și chiamă vinul pi-o boartă,
 Ținând o cofă cu toartă,
 Și ți-l dă de-l beai cu oala,
 Mă, da-i șelău ghinul ăla!
 Că când îl beai te înbună
 Până banii ți-i adună
 Și se duce, nu-i mai pasă,
 Cu punga goală te lasă;
 Și să vezi cum nu m'ascultă
 La hiclenia-i a multă
 Io beui din el odată
 O oală ghine'ndesată,
 Și pân' grăii trei cuvinte
 Mă luă un chic de minte,
 Când plecai să merg pe cale
 Drumul oblu-mi păreà vale.
 Că el se ținea de mine
 Și-mi da ghes să caz pe vine.
 Io dam pe poteca lină,

El mă da'n lături prin tină.
 Dac'am văz't că joc își face
 Vruî să-l ghirui, să-mi dea pace,
 Dar' el m'o trântit în tină
 Și mă dete pe hodină.

Când m'o deșteptat o tuse
 Mă uit, să vezi ce-mi făcuse!

La gură-mi se băligase,
 Baniî din pungă-mi luase
 Și se duse la dracu

Și unde i-o fost lui placu,

Vinul, țuca cui îi place n'are cu ce să se'mbrace.
 Bețivul, când trece pe punte, închide ochii să nu
 [vază apa.

Arama omului la beție se arată.

Hoțu 'nvață la hoție și bețivul la beție.

Să bei pân' ți-o eși păru prin căciulă și cămașa
 [prin ismene.— Dar

Cine se ia după muscă ajunge la bălegar.— Că
 Cine bea pân' la'mbătare nume bun în lume
 [n'are. — Și

Decât să-ți iasă nume rău, mai bine ochii din cap.
 Spune-mi cu cine te 'nsoțești, ca să-ți spui eu
 [cine ești.

Cine te vede întrând în cârciumă, nu zice că ai
 [întrat să te'nchini.

Omul a întră în baie și a nu se'mbăia nu se poate.
 Omul este ca oaia: lesne se ia după altul, nu
 [judecă nevoia.

Povestea vorbii.

Un grec oarecare din sate plugar
 Plecă și se duse cu un al său măgar
 Până la o rudă ce-i eră cumnat

Și aveà șederea departe l'alt sat.
 Cumnatu-său care prea mult îl iubeà,
 Și'n casa-i văzându-l odată abià,
 Il primì vesel, cum i s'a căzut
 Și seara la cină cu el a șezut,
 Cu vorbe, cu glume tot s'a îndemnat,
 Și-a dat cu păharul pân' s'a îmbătat.
 Culcându-se astfel și dormind ceva,
 A doua zi capul grozav îi urlà,
 li păreà mai mare de cum erà'ntâiu
 Și-i trăgeà să-l puie iar pe căpătâiu.
 Il puneà și geaba ori cum nu-i treceà,
 Il atârnà, par'că, locul nu-i plăceà.
 Năcăjit se scoală, greața a-și scuipå,
 Vrând și dobitocul a și-l adăpå.
 Și dacã se duse în sat la ceșmeà
 Fluieră din buze silindu-l să beà.
 Dobitocul însă dacã a băut,
 Iși ridică capul și'n loc a stătut.
 Deci văzând țaranul pe al său catâr
 Că la fluerarea-i nu face hatâr,
 Și de îmbiere n'are nici habar
 Ca o picătură să'nghițã măcar,
 Zise: (clătind capul) — Hai dobitoc, hai!
 Tu mai multă minte decât mine ai!
 De făceam aseară ca tine și eu
 Nu erà să-mi fie astăzi așa greu.

Fiindcă și următoarea poveste este a rădăcinei
 [beției, o alăturăm aici

Când a fost odată pe pământ aleasă
 Nobila Gutuie poamelor crăiasă,
 Dând oblăduire și peste legume,
 Celor ce se află în întinsa lume,
 Tronul își pusese sus la înălțime,
 Intinzându-și cortul în acea lățime,

Stă înconjurată ca crăiasă mare
 De destule poame până'n depărtare,
 Iar în loc pe vale stă în șir sub coaste
 Feluri de legume drept vitează oaste.
 Astfel dar regina, nobila Gutuie,
 Vrù în rânduială tronul ca să-și puie
 Și după talente ce ea cunoscuse
 Pe vestita Chitră cap a fi o puse;
 Rodia alese, cum și pe Lămâia,
 Piersica, Naramza pentru treapta'ntâia;
 Iar a doua treaptă rânduì pe Părul
 Cu Cireșea, Vișina, Zarzăra și Mărul;
 Iar pe supt aceștia Coarna și pe Pruna,
 Cum și d'o potrivă Nuca și Aluna.
 Cu aceștia dară împlinindu-și suma
 Despre toată poama și despre leguma,
 Stă din înălțime se uită în vale,
 Răspândind la toate poruncile sale,
 Prin Migdalul tainic ce îi stă la spate
 Și-i aveà credință a păzi dreptate.
 Deci bubosul Strugur ce-și aveà șederea
 Pe lângă crăiasa cu apropierea,
 Pârcălab să fie cinste avusese,
 De această slujbă vrednic s'alesese,
 Inșă el zavisnic cătră celelalte,
 Care ocupase slujbe mai înalte,
 Incepù cu ură multe pâri se facă,
 Socotind reginei astfel ca să placă
 Și pe d'altă parte poamele sărace
 Nu aveau de dânsul niciodată pace:
 Nu 'nctetà în lături tot să se întinză,
 Să se mai lungească, loc să mai cuprinză;
 S'atârnă de une, sugrumă pe alte,
 N'aveà păs în sine de porunci înalte,
 Bătăios, sburdalnic dintr'a sa natură,

Supără pe toate prea fără măsură,
 Li plăcea să-și bată joc de fiecare,
 Amețea o lume ca cu fermecare.
 Intr'aceste ș'alte cu semeață față,
 Infoiat în haine, răsucind mustață,
 Plin de nebunie, cu arțag în sine
 Se ardică îndată, la crăiasa vine
 A aduce pâră despre celelalte
 Și'ntr'acest chip zise cu strigări înalte:
 — Mă închin, stăpână, cu supus raport,
 Cum am și poruncă 'n slujbă să mă port.
 Eu umblând cu toate în bun prieteșug
 Am aflat în ele mare vicleșug.
 Multe din legume rele uneltesc,
 Rânduiei bune se împotrivesc:
 Mai cu seamă varza cea'ngânfată'n foi,
 Umblă să aducă'n toate mari nevoi,
 Ceapa cea bărboasă d'altă parte iar,
 Ea înlăcrămează prunci și mume chiar,
 Prazul iar moșicul, cu obrazul tras,
 Are niște fumuri de rup par'că, nas.
 Când e Usturoiul, el și mai grozav
 Turbură văzduhul cu al său nărav.
 Aști potrivnici dară n'au de tine păs
 Ci pe celelalte toate le apăs;
 Eu acela care am puteri de mac
 Și amețesc simțirea ca un tiriac,
 Ei mă veninează cu spiritosul duh
 Și pe loc m'apucă tusea cu năduh,
 Despre care astăzi veste ți-am adus,
 După datorie ca un mic supus.
 Auzind crăiasa vestea cea adusă
 De mustosul Strugur, sluga-i cea supusă,
 Zice cătră dânsul: — Ai tu mărturie
 Ca să stea dovadă după datorie?

— Am, el îi răspunse și nu o dovadă,
 Ci îți pot aduce chiar și o grămadă,
 Nu persoane proaste ci de cinste'n lume
 Și mă rog, ascultă să le spui anume:
 Am întâiu dovadă pe Piperul care
 E la fiecare prea la cinste mare,
 Am și după dânsul pe Enibaharul,
 Chimenul, Molotrul, Cimbrul și Mărarul,
 Capera, Măslina care sunt de frunte.
 Și întâiu poftite la oaspeți și nunte:
 Pe lângă acestea am și pe Ciuperca
 Și cu prea cinstita sora-i Minătarca,
 Mazărea, Năutul, cuvioasa Linte
 Care totdeauna e la mulți în cinste,
 Bobul stingătorul de orice duhoare,
 Pacinica Fasole cea prea umflătoare;
 Am și pe cinstitul verde Crastavete
 Agreșele, cum și Coacăzele fete,
 Și ghebosul Roșcov cel supus poruncii
 Cu Zmochina care lesne'mpacă pruncii;
 Am și pe Curmaua cea în sâmbur tare
 Cum și pe Castana cea cu miezul mare,
 Am și pe Stafida soru-mea cea mică,
 D'o fi primită la ceva să zică,
 De voești aceștia gata sunt să vie
 Ca să stea să spuie care orice știe.
 Cum simți aceasta Ceapa totd'odată,
 Cum e din natură foarte veninată,
 Se'mbracă îndată, iute, cu mânie,
 Douăsprezece haine puse de dimie,
 Și cămăși atâtea albe subțirele,
 Înbrăcând binișul roșu peste ele,
 Pieptenă și barba-și albă și bătrână,
 Scuturându-o bine de pământ, țărână,
 Plecă năcăjită'n toat'a ei putere,

Veninând văzduhul de catran și fiere,
 Pe pământ târându-și barba sa cea lată,
 Sus în deal ajunsese la crăiasa 'ndată;
 Cum intră de față gura își deschise
 Și cu îndrăsneală într'acest chip zise:
 — Să trăiești stăpână pe înaltu-ți tron,
 Să ne fii la toate pururea patron,
 Să 'nflorești ca mărul 'n fiecare au,
 Aibă-ți chipul vesel fața de șofran,
 Rog cu plecăciune până la pământ,
 Multa-ți bunătate, pentru crezământ,
 Mincinosul Strugur multe ne-a pârât,
 Că 'ntr'a noastră slujbă ne-am purtat urât,
 Dar aceste toate câte le-a vorbit
 Insuși dela sine el a născocit.
 Te încrede mie, adevăru-ți zic,
 Că am barba albă, nu sunt copil mic:
 — Pot să-ți fac îndată orice jurământ,
 Spre a te încrede la al meu cuvânt.
 Când porni din gură Ceapa jurământul
 Zguduî îndată toată frunza vântul,
 Cât de groază multă jos se scuturară,
 Pasările 'n aer de prin crăci sburară,
 Ascultați și ce fel fuse jurământul,
 Care ca un ritor și-a urmat cuvântul:
 — Jur cu dreptu-mi cuget să n'am parte eu
 Intr'această lume de tot neamul meu,
 Și să nu mă bucur ca d'acel noroiu
 De al meu iubit frate Usturoiu,
 Cum și în osândă să ajung să caz
 Ca să plâng de moartea socrului meu Praz;
 Să se stingă neamul cuscrului meu Hrean,
 Să-l mănânce viermii viu chiar în ăst an,
 Să îngrop în vieață și să tânguiesc,
 Fiicele-mi Ridiche care le iubesc,

Cum și al meu unul ginere Ardei,
 Praf să se prefacă 'n fiecă bordei,
 Să ajung eu însumi unchiului meu Nap
 Și mătuși-mi Sfecla groapa să le sap,
 Nici să am în lume parte'n ochii mei
 De nepoții Morcovi și de Pătrunjei.
 Să se rătăcească în lunci și prin câmpii
 Verele-mi draguțe Broajbe și Gulii
 Și să n'am iar parte de Cartoful văr,
 De nu spui de față dreptul adevăr;
 Și bubosul Strugur de n'o fi mințit
 Moartea mea să fie de tăios cuțit,
 Cum și să mă facă 'n mici bucăți pe loc
 Și să mă prăjească în tigăi pe foc;
 Rog dar ca să fie Strugurul adus,
 Ce-a bârfit de mine și minciuni a spus,
 Voiu prin judecată ca ori eu ori el,
 Să ni se aleagă dreptul la un fel;
 Voiu aci acuma la întrebări să stea
 Și minciuna spusă 'n față să se dea.
 Auzind Crăiasa aste rugăminte
 Porunci Salatei ce-i stă 'nainte,
 (Zic) către Marulă și către Lăptuca
 Că aci de față legile s'aducă,
 Și sobor s'avem 'ndată prin chemare,
 Frunte stând Dovleacul cel cu capul mare,
 Pepenele verde lângă el să șază,
 Și slujbași să aibă împrejur spre pază,
 Pe pătlăgelele 'n roșu îmbrăcate
 Și pe cele'n vânăt, ce sunt veninate;
 Bamiile încă, Loboda și Știrul
 Să se afle față să 'mplinească șirul.
 Deci acestea toate cum se adunară
 Pe mustosul Strugur îl înfățișară,
 Cumpăna, balanța, aducând porniră,

Și pe cele spuse drept le cumpăniră,
Astfel dar pe strugur l-au găsit cu vină,
Și că însuși numai este de pricină,
Iar vinosul Strugur începù să plângă,
Și cerù din parte-i mărturii să strângă,
Dar și fură 'n spate-i trei ce îl iubiră,
Și să-i părtineze singure veniră;
Pepenile galben, Piersica, Caisa,
Dar nu ascultară a acestor zisa,
Ci îl osândiră toți ca dintr'o gură,
Cum și hotărîrea dintru'ntâiu făcură
Pepenile care părtinire puse
Se crăpe în două, c'auzit nu fuse,
Piersica asemeni și Caisa iară
De necaz și ciudă 'n loc se despicară,
Iar Urzica care stă acî zbârilită
Vrând să ias'afară iute năcăjită,
Urzică 'mprejuru-i pe câți îi atinse
Și dintr'asta, mare zarvă se aprinse.
Dar crăiasa foarte 'n sine supărată
Cu urgie mare se pornî îndată
Pe sărmanul strugur prea greu să-l blesteme,
Și asupra-i toate relele să cheme, zicând:
— Tu în a ta vieață, ca un blestemat,
Tot de lemne 'n lume să fii spânzurat,
Soare să te arză, să te bată vânt,
Și să nu-ți ajungă trupul de pământ.
Ochii ciori să-ți scoață ș'alte pasări mici,
Și de bruma toamnei în bucăți să pici.
Și apoi în urmă prin cuțit tăios
Trupul tău să fie dat d'acolo jos
Și să n'ai pe nimeni a se umili
Ca să-ți tragă clopot sau a te jeli.
Ci cu răs, cu cântec a te aruncă
Cum și sub picioare 'n danț a te călcă

După ce dar astfel, cum zisei, te calci
 Și în mici fărâme dacă te prefaci
 Sângele să-ți stoarcă, trupu-ți tescuind,
 Și să-l bea voinicii veseli chiuind,
 Cu strigări și jocuri a se bucură,
 Cu oalele bându-l, bunuri a-și ură,
 Grijiile să-și uite în acel minut,
 Să se socotească cei mai cu avut.
 Unii iarăși limba a-și împleteci,
 Iar neîndrăsneți a se'nvoinici,
 Alții iar, tăcuții, când îl vor gustă
 Filozofi la vorbe a se arătă;
 Alții când dintr'ânsul ceva vor sorbi,
 La arțag să prinză 'n certuri a vorbi;
 Alții iar să meargă pe două cărări,
 Cânilor pe drumuri dând întărâtări,
 Cum și ca nebunii vântul ocărând,
 Să se tăvălească în noroiu căzând:
 Alții iar, cei lacomi, ori pe unde mân'
 Indărăt să-l toarne și să-l verse 'n sân;
 Alții cu nerușine a se desbracă
 Și golași piperul 'ntr'alți a jucă,
 Să se bolnăvească și să zacă'n pat:
 Inșă toți aceștia când se vor trezi
 Stând să se căiască în cealaltă zi,
 Să se rușineze chiar de fapta lor,

Neîndrăsnind să-și scoată fața la sobor».

Astfel dar blestemul fuse 'n acel ceas,

Care până astăzi îl vedem rămas. — De aceia
 Vinul e dat să-l bea voinicii, iar nu toți nevoiașii. Că
 Toată lumea bea vinul, dar nu-și bea mintea.
 Iși înoată gura în vin până dă într'ânsul.
 Gândește să nu mai lase în bute. — Și
 Umblă cu ochii logodiți.
 Pe unul îl vede ca doi. — Ci

Dacă nu ești vrednic să-l duci, nu te încarcă peste
 [măsură. — Cum a zis țiganul:
 Dacă nenai puterință la ce chichirezi gâlceavă?
 [Iar nu,

Toarnă umple foalele,
 Până-și udă poalele. — Și
 Vede că nu mai încape
 Și toarnă până să crape. — Ardică păharul strigând:
 Dumnezeu să-l înmulțească
 Ca și pe piatră să crească.

Despre mâncare.

Omul trăiește cu ce bagă în gură.
 Pântecele omului n'are fereastră ca să i-se vază
 [ce-a mâncat.

Pâne cu sare e gata mâncare.
 Dintr'o ridiche patru feliuri de mâncări se fac:
 [rasă și nerasă, cute și felii.

Cine caută guri i-se dăzgolește turii.
 Cine mănâncă puțin, mănâncă mai de multeori.
 Cine mănâncă mult mănâncă de mai puțineori.
 Omul nu trăiește să mănânce, ci mănâncă să tră-
 [iască. — De aceia,

Mâncarea de dimineață lasă-o pentru seară și
 Lucru de seara nu-l lăsă pentru dimineață
 Gura omului e iad, cât să-i dai tot zice ad'
 Astăzi să mănânci cât un bou, mâne ceri să mă-
 [nânci cât doi. — Inșă

Și un nebun mănâncă nouă pâni, dar e mai nebun
 [cine i le dă.

Orice lucru când e mai puțin se pare mai cu gust.
 Găina când se vede în grămadă răcăie cu picioarele
 Păduchele când se satură ese în frunte. — Iar
 Flămândul codri visează și vrabia mei.

Postește robul lui Dumnezeu; dacă nu găsește tot

[mereu. — Că

Cine poate oase roade, cine nu, nici carne moale.

Cine are bea și mănâncă, cine nu, stă și se uită.

Omul care este harnic totdeauna are prasnici.

Iar nevoiașul și prostul și în ziua de Paști postul.

[— Că

Astăzi când are parale, mănâncă zaharicale și

Când se caută mâne n'are cu ce să-și ia pâne.

Azi are, satură zece și mâne flămând petrece.

[De aceia,

Gândește de astăzi și pe mâne.

De ai venituri mititele, mai oprește din măsele.

Povestea vorbii.

În Țarigrad este un han (auzim)

Căruia turcește-i zic Sanchi-edim:

Fiindcă acela care l'a făcut

Prea sărac fusese, cu nici un avut;

Făr' de venit mare, cu câștig puțin,

Iși ținea viața ca toți cum și-o țin,

Decât pe nimicuri bani nu cheltuia,

Deși îi zicea gândul ce vedeă să ia;

Dar cu înfrânare mai mult petrecând

Iși stăpâneă pofta în sine zicând:

— Pe cutare lucru atât o să dau,

Când pot făr' de dânsul, pentru ce să-l iau?

Ia să pui eu banii bine ce-i de dat

Și să zic în gându-mi că l-am cumpărat.

Când mergeă în piață și vedeă vânzări

Pometuri, dulceturi și alte mâncări,

Întrebă de toate cu cât se vindeă,

Și numărând prețul ce eră să dea

Într'o altă pungă băgând îl strângeă,

Și-l lăsă într'ânsa, nu-l mai atingeà,
 Zicând întru sine: — Iacă că luai
 Și zic (sanchi-edim) ca și când mâncai,
 Astfel el tot strânse până grămădi
 Și'n Țarigrad hanul cum am zis clădi.

Despre sărăcie.

Decât toată bogăția
 E mai scumpă sărăcia,
 Că până nu-și va da toate
 Să o capete nu poate.
 Sărăcia când ți-e 'n vatră
 E ca o stană de piatră.
 Sărăcia pretutindenea
 Se întinde ca pecinginea.
 Năcăjita lui vieată,
 Se ține 'ntr'un fir de ață,
 De sărăcie nu scapă,
 N'are după ce bea apă.
 De foame i-se lungesc urechile.
 De sărac nici unghii n'are
 La vreme de scărpinare.
 N'are cer, n'are pământ,
 Șade ca într'un mormânt.
 Trage ne'ncetat
 Vetrela pe uscat.¹
 E îmbrăcat ca un nap,
 Din călcăe pân'la cap. — Haina lui
 Mai mult ață decât față.
 Dela cel ce e de milă
 N'ai ce luà nici cu silă.
 Intr'un hambar gol și șoarecile să cază

¹ Unii zic: «trage verde pe uscat, însă, nu e bine, ci vetrela, care este pânza corăbiei.

Capul o să-și spargă,
 N'are casă n'are masă.
 Unde înserează, acolo doarme.
 Casa săracul o are
 Toată ca melcul 'n spinare,
 Iși ia ouăle și cuibul.
 N'are în lume săracul
 Unde să-și plece nici capul.
 S'a ars, s'a stins într'un ceas.
 Numai cu degetul a rămas.
 L-a luat sărăcia? după urmă

Ca o oaie rătăcită din turmă.
 Dacă moare juncul, să răpune jugul.
 Să rupe zăgazul, îi stă și sfârleazul.
 I-ai luat apșoara, a stătut și moara,
 li smulgi aripioara d'aci nu mai sboară.
 De foame se învârtește
 Sub călcâi locul găurește.
 Arzând numai doi tăciuni,
 Nu se face mămăligă,
 Nici poate ceva să frigă.
 Herghelie de o iapă ciufă
 Și braniște numai de o tufă,
 Nu se face nici odată.

Murătură din mură nu se face. — Inșă,
 Când n'are cu ce săracul,
 Răbdarea îi este leacul.
 Se strânge ca melcul în coaja lui.
 Când îmbrăcat, când desbrăcat.
 Inghite la noduri cât pumnul
 Și suferă în nas fumul. — Cum a zis un copil:
 — Tată! Noi n'avem pâne nici o coajă
 Și câinii umblă cu covrigul în coadă.
 Găină curătură visează și vrabia mei. — Altul
 [a zis iarăși:

Melcii îi frig pe cărbuni
 Și ei cântă ca nebuni. — Așa și săracul,
 Cu necazul se hrănește ca unul ce cu el crește.

[— Că,

Arapul de n'ar vedeà pe tatăl său și pe moșul
 [său negru, el s'ar omorî.

De aceia și săracul își cântă singur.

Tu foamete lungă unde ai iernat?

La săracul 'n pungă și mai mult sub pat. — Inșă;

Cei mici vor multe și de toate. — Dar

Sărăcia învață pe om ca să fie econom. — Sau

Dăscălița sărăcie 'nvață pe om meserie.

Că dacă n'ai, muncești până cazi pe brânci.

Sărăcuța lelea plătește cu pielea:

Calul râios se scarpină de copacul scorboros.

Ochii săracului sunt în mâinile bogatului.

Bogatul se scarpină și săracul socotește că caută

[să-i dea.

După toată sărăcia îl mai mîncă și râia.

Dacă-ți moare calul îți vezi pe jos halul.

E destul de rău, dacă n'ai al tău

Un bordei să ai cât de rău, numai să fie al tău.

Te răsfață într'al tău ca ariciul în cuibul său. — Căci

Ajungi în casa altuia, nu poți ședeà cum îți place,

Ajungi la masa altuia, nu mănânci după cum

[ți-e gustul

Ajungi în patul altuia, nu poți dormi cum ți-e

[voia.

Tot cânele ese din iarnă, dar numai pielea lui

[știe. — Că.

Ori cât de mică piatra e mai grea într'a s'a va-

[tră. Și

Tot cocoșul pe gunoiul său cântă.

Din pumni străini nu te sature când bei apă.

Mâna altuia nu te scarpină cum îți place.

Dacă nu te saturei mănucând, dar lingând niciodată.
 Albina vrednică însă, d'orce floare face strânsă.
 Dintr'o muncă cât de mică
 Dacă nu curge, tot pică.
 Acul este mic, dar scumpe haine coase.
 Surdul n'aude dar le potrivește. — Tot omul
 Are ochi, mâni și picioare,
 Poate munci cu sudoare. — Dar
 Vara cine își câștigă,
 Iarna nu se încârligă. — Săracul de ce e sărac? Că,
 Nu crede ce e în carte,
 Ci crede 'n lucruri deșarte.
 N'are nici ce să îmbrace
 Și șade, sărbători face.

Povestea vorbii.

O femeie sărăcuță c'o roche pe ea, capot,
 Veche, ruptă, petecoasă și cârpită peste tot,
 Mai mult ață decât față, se vedeà în al ei port,
 De cânepă, in și lână și de tot felul de tort;
 Fiind astfel îmbrăcată, nici mai bine, nici mai
 [prost,
 S'a dus să se spovedească la un duhovnic în post
 Și mai întâiu decât alte începù acest cuvânt,
 Zicând: Cinstite părinte! Nu căci mă vezi pre-
 [cum sunt,
 De săracă sunt săracă, dar ori pe unde am fost,
 M'am păzit ca de otravă și n'am spurcat sfântul
 [post.
 Ba și în zilele de dulce lăsate de Dumnezeu,
 Neavând să-mi cumpăr carne am postit iarăși
 [mereu.
 Decât numai câteodată, când îmi dau oameni
 [străini,

Și când prinz vreo găină venită dela vecini.
Atunci dau și eu de dulce, atunci mănânc mai

[pe plac,

Atunci îmi este Crăciunul, atunci Paștile îmi fac.
Dar tot, cinstite părinte, greșii odată și eu,
Care păcat ca un ghimpe îl port în sufletul meu.
Că într'o zi mergând în piață și prin pescării

[trecând,

Imi vine la îndemână și un coșuleț furând,
Uitai că e sfânta luna și fiindcă nu mănânc des.
Cum mersei, pe loc acasă, pornii pe gură să'ndes.
Vai! când mi-am adus aminte că chiar sfânta

(luni a fost,

Cât m'am căit, părințele, că am spurcat sfântul

[post!

M'am ucis în cap cu pumnii, am băgat degetu'n gât
Și să ierți toată mâncarea o turnai numai decât.
Apoi mai o săptămână zăcui de inimă rea,
De pareă că toată carnea și oasele mă durea.
Așa, cinstite părinte păcatu-mi mărturisesc,
Și ori cum știi rânduiește-mi canon să mă mân-

[tuiesc.

De alte sărbători iarăși nu știu de le oiu fi păzit,
Sunt în iad și de acestea d'o fi cum am auzit:
Că este o văduviță cu care mă 'nvecinesc,
Bogată și milostivă, mai mult dela ea trăiesc,
Și nu-i fac vr'o slujbă mare, ci nimic să zici de vei,
Mă trimite să chiem numai câte-un prieten d'al ei.
Și alte ori iar mă pune de departe să 'ngrijesc,
Când va fi să vie altul să mă repez să-i vestesc.
Apoi îmi dă mălai, pâne, bucate, rachiu și vin,
Cu'n cuvânt mult bine face la câți în casa ei vin.
Și este evlavioasă, să ferească Dumnezeu,
Nici călugăriță'n lume ca dânsa n'am văzut eu.
Că nu o văz niciodată lucru în mână luând,

Ci ori când mă duc în casă-i o găsesc în pat șezând.
 Gătită, împodobită, hainele ei ochii-ți ia.
 Ferice de bărbățul ce-o aveà parte de ea!
 I-am zis odată: — Fetico! Fă bine a mă iertà,
 Să te întreb, pentruce oare azi nu lucrezi dum-
 [neata?

Ori este vreo sărbătoare și ții pentru vreun sfânt?
 Spune-mi mă rog că știi carte și toate de pe
 [pământ.

Ea îmi răspunse zicându-mi: — Mamă, dacă
 [vrei să știi

Peste toată săptămâna găsești sărbători să ții,
 Că luna sunt sfinții îngeri, marțea sfântul Ioan,
 Cari și în alte zile se prăsnuiesc peste an.

Miercurea e ziua Crucii, d'aceia și post mîncăm,
 Și furca fiind mai mică 'nainte-i n' o ridicăm,
 Joia sunt sfinții Apostoli, cum și sfântul Nicolai,
 Vinerea e sfânta Vineri, s' o ții chiar să n' ai mălai;
 Sâmbătă facem colivă și de răposați vedem,
 Dumineca 'ncăi să știe că trebuie să ședem.

Asta e, mamă pricina lucru'n mâni de nu iau eu,
 Că sunt prea evlavioasă și mă tem de Dumnezeu;
 Iar tu mamă ești săracă și nu-ți dă mâna să șezi
 Cu voie și fără voie trebuiește să lucrezi.

Ș'așă, cinstite părinte, ca o săracă ce sunt,
 Nu le-am putut țineà toate tocmai după'al ei cuvânt:
 Ci alte sărbători numai, a vr'o câțiva mai mari

[sfinți
 Dintr'a mea copilărie, de când eram la părinți
 Cum am văzut dela dânșii le-am ținut și le-am
 [păzit,

Chiar și când n'am avut pâne să lucrez n'am
 [îndrăsnit.

Vinerea n'am tors cu furca, Pilipii, toți i-am ținut,
 Nouă Marți și Răpotinii i-am păzit cum am putut.

Joile pân'la Rusalii eu nu m'am atins de fus,
 Și la Circovii Marinii mâna pe nimic n'am pus.
 Cum și alte ca aceste, după cum am apucat
 Le-am prăsnuit, mi-a fost frică să nu caz în vr'un

[păcat,

Căci dupăce sunt săracă să n'ajung să mă slutesc,
 Să pierz vr'un ochiu ori vr'o mână și să mă ti-

[călășesc.

Și cu nădejde, părinte, că doar (acestea păzind)
 Voiu scăpă de sărăcie, să nu umblu flămâzind,
 Dar văz că și cu acestea nu pot să mă procopsesc
 Nu pricep ce o să fie, pentruce nu isbutesc.

Așa, cinstite părinte, stau și mă mir ce să fac,
 Că'n loc să-mi meargă 'nainte, îmi sporește ca

[la rac.

Nu pot de loc să leg două, c'una mă bălăbănesc,
 Mai mă rup și mă sparg încă, în loc să mă mai

[cârpesc.

— Fiică! duhovnicul zise, în felul ce te privesc
 Puteam fără d'a-mi mai spune, acestea să le ghicesc.

Chiar portu-ți mărturisește și te arată curat,
 C'ai ținut sărbători multe și nimica n'ai lucrat,

Indeșert dar ți-e mirarea și înzadar te ciudești
 De ce nu-ți merge 'nainte și de ce nu procopsești.

Că tocmai pentru aceasta, cum zici, toate îți lipsesc
 N'ai haine, n'ai pâne'n casă, ș'alte nevoi te'n-

[bulzesc,

Fiindcă atâtea zile, de sărbători ce le crezi,
 Le-ai petrecut în ședere, dormind fără să lucrezi,

Care putea să-ți aducă îndestul spor și folos,
 Ți-a pricinuit tot lipsă și așa trai ticălos,

Căci, Dumnezeu poruncește șease zile să muncești
 Ș'a șeaptea zi, Dumineca, din lucru să continești,

Biserica iar oprește să se ție osebit
 Niște sărbători alese, ca prasnice s'au numit.

Aste trebuie creștinii a le numi sărbători
 Și cu evlavie bună a le păzi sunt datori.
 Iar nu Răpotini și Pilipi să ții și să prăsnuești,
 Ori Marți, Joi, Vineri și Circovi sărbătorile drăcești,
 Care le ținea norodul în vremile păgânești
 Și se închinau la Idoli, la Dumnezei Elinești.
 Lăpădați, zic, rătăcirea, dacă credeți în Hristos,
 Intoarce-vă-ți la lumină, fugiți de drumul noptos,
 Lăsați credința deșartă, depărtați acest nărav,
 Apucați-vă de muncă și goniți traiul trândav,
 V'ați învățat tot în lene și vă place să ședeți,
 Iar lipsa și sărăcia d'asupra-vă n'o vedeți.
 V'ați deprins în toată vremea la clopote s'ascultați,
 Ca să tragă în trei rânduri din lucru să încetați,
 N'a mai rămas om să moară, că clopot cum auziți,
 Indată de sărbătoare sunetul îi socotiți.
 Apucă-te, zic, de muncă și nu umblă haimanând
 Și ușile unei-altei înverigând și păzind.
 Tu zici că nu faci păcate și de loc nu socotești
 Că greșești de o potrivă, altei când îi înlesnești.
 De pe la pescării pește, ș'altel delat vecini.
 Post curat nu se numește când fură și faci rău
 [mereu,
 Ci spurcat, scârnav cu totul și urât lui Dumnezeu,
 Post zicând nu se'nțelege numai de-a nu mânca,
 Ci și poruncile legii să ții a nu le călca
 Nemâncând și făcând rele nu te poți tu mântui,
 Inzadar numai cu postul Raiul vei nădăjdui.
 Postind și făcând păcate pe Dumnezeu nu-l împaci,
 Că draci'n veci nu mănâncă și nu se mai schimb
 [din draci.
 Ci când postești fă și bine, nu amăgi, nu fură,
 Nu pizmuți, nu ucide, nu ocări, nu jură,
 Nu face nici tu păcatul, nici altui nu-l înlesni,
 Și a băgă în nevoie pe nimenea nu 'ndrăsnii.

Nu râvni la păcătoase 'n trai mai bun de le vezi.
Ci să-ți aperi cât poți cinstea și sufletul să-ți

[păstrezi,

Nu cădeă ca oaia 'n râpă, văzând p'altele sărind,
Nu face ce face altul, ci îți fă cruce fugind.

Cu al tău te mulțumește, d'al altuia nu dori,
Inima-ți de vr'o plăcere n'o răni când vei zări.

Să vorbești tot adevărul, minciuni să nu lim-
[butești.

Fugi de fleacuri și de vorbe nebune și ne-
[rozești,

Cinstește pe fiecare pe nimenea nu urî,
Iartă greșelele altor, cu vorbe nu-i amări.

C'atunci postul îți ajută și atunci te mântuești.

Atunci poți fără'ndoială creștină să te numești.

La prasnice și Dumineci la biserică s'alergi,

Dacă nu te iartă lucrul și'n alte zile să mergi.

În sărbători mititele, în care poți să lucrezi,

Repede-te de te'nchină și mergi de treabă să-ți

[vezi:

Că sfântul nu se cinstește cu șederea nelucrând,

Ci cu păzirea de rele și cu bunătăți făcând.

Sfântul nù îți poruncește să dormi și să stai pe

[brânci,

Când îți lipsește în casă și nu ai ce să mănânci.

Sfântul nu va cuiva răul, ci va binele la toți

Și nu cere dela tine peste aceia ce poți.

Suflet curat totdeauna Dumnezeu și sfinții cer-

Și orice faptă vei face să gândești întâiu la cer...

O asemenea povață ascultând ea ș'auzind

Și lacrimi de pocăință din ochii ei șiruind

Cu o inimă înfrântă și cu suflet umilit

Când a plecat să se ducă într'acest chip a vorbit:

— O! Cât de întunecată și rătăcită am fost!

Și cât mi-am petrecut anii și vieța fără rost!...

Despre nenorocire.

Cui i-se croiește rău,
 Rău îi merge tot mereu.
 Dupăce pomul îl bate grindina
 Il bate și omul dându-i cu prăjina.
 Când e omului să-i vie
 Vreun rău fără să-l știe,
 Ori zăbovește
 Până-l sosește,
 Ori dă fugă
 Să-l ajungă.
 In loc să-l scoată din undă
 In vultoare îl afundă.
 Fuge dela aoleu
 Și dă peste oleoleu.
 A vrut să fugă de Stana
 Și a dat peste satana.
 Se plângea d'o întâmplare
 Și a dat peste mai mare. — Căci,
 Noi unele-adăstăm
 Ș'altale întâmpinăm.
 Plângând c'a rămas cu una
 Perdū și pe cea din mână
 Noi într'un fel le gândim
 Și în altfel le brodim.
 Să nu mai dea rele Domnul,
 Cât poate suferi omul. — Dar
 Cine n'a gustat amarul
 Nu știe ce e zaharul.
 Pe mulți cai (de cei buni încă),
 Hamurile îi mănâncă;
 Pân'nu-i iei șeaoa din spate
 Nu vezi în ce loc îl bate.

Capul până nu se sparge, creerii nu se văd.
 Când ești în luciul mării și tună,
 Anevoie o să scapi de furtună.
 Marea e plină de talazuri
 Și lumea cu feluri de necazuri.
 Nimeni nu se vaită de gras. — Dar
 Se plânge și ăl de are,
 Se plânge și ăl de n'are. — Căci
 Totdeauna desfătarea are sor' pe întristarea.
 Epuroaica fată și epurile de inimă se vaită. — Inșă
 Nu vaită pe sărac de traistă și de sac.
 De nevoie trebuie să se învețe
 Să mănânce și pere pădurețe. — Că,
 La neploaie e bună și grindina. — Căci omul
 [nenorocit,

E învățat ca calul cu pofilul. — Și
 E mâncat ca Alba de ham. — El
 E învățat cu greutatea jugului. — Că
 E ros ca ceafa bouului de jug. Și
 Trage în greu cât poate. — Că nenorocirea
 li face foc în spinare
 Și el suferen răbdare. — Mereu
 li dă năcazul de nod. — Și
 Curg bebele, rabdă'n piele.
 Un năcaz abià îl trece
 Și vin în locul lui zece.
 Dar el rabdă zicând ca fiecare:
 — Asta e pe deasupra ca fuiorul popii. — Și
 Nu ne ajung c'avem două,
 Și ne vin și alte nouă. — Dar înșă,
 La nenorociri săracul
 Răbdarea îi este leacul. — Că,

Răbdarea e totdeauna
 La oricine cea mai bună.

Povestea cântecului.

P'a virtuților livede trebuie în căpătâi
 Pomul cel scump al răbdării să se afle mai întâi
 Și dacă din întâmplare natura nu-l va sădi
 Trebuie oricum să facă cineva al presădi,
 Și să îngrijască bine ca să prinză rădăcini
 Nu cumva să se usuce de ceva'ncontra pricini:
 Ș'apoi vârfurile 'nalte să le taie ne'ncetat,
 Ca să se înrămureze și să fie mai plecat,
 Cum și bine să întinză l'adâncime în pământ,
 Ca nu cumva să-l doboare vr'o furtună sau vr'un
 [vânt;

Care și în timpul iernii să nu poată degeră,
 Deși toat'a lui verdeață se va atuncea scutură.
 Mai vârtos că nici nu trebui l'așa timp a se mândri.
 Cî'n frumoasa primăvară când v'anfrunzi și'nflori,
 Și în liniștita vară vesel stând și rămuros
 Iși va da cu belșug rodul cel prea dulce și gustos.

Despre lucrare.

Celui cu meserii multe
 Casa îi este fără curte.—Căci
 Doi pepeni într'o mână nu poți țineă nici odată.
 Nici,
 Nu poate omul să șază cu curul în două luntrii.
 Ci,
 Ține-te numai de una, nu sări din una într'alta.
 Că,
 Decât multe și tot rele mai bine una și bună.
 Multe știe, multe vorbește
 Și nici una nu isprăvește. — Totdeauna,
 Croitorul umblă cu haina descusută.—Și
 Cismarul umblă cu cismele rupte.—Inșă nu știe că

Popa cu opinci încălțat
 De puțini e ascultat.—Zicând:
 Dela un calic nu aflu nimic. — Că,
 Ochii înțeleptului văd mai departe. — Pentrucă
 [totdeauna
 Luminarea se aprinde pentru cei ce văd, nu
 [pentru cei orbi.

Omul să uită în față
 Și îți judecă vieață. — Cum a zis oarecine:
 Nu știe bărbatul, pe cât știe satul. — Că
 Nimenea nu întreabă de casa frumosului,
 Ci de casa vrednicului.
 Vrednicia omului se cunoaște după port. — Că,
 Dacă des sărbători faci
 Nu o să aibi ce să îmbraci. — Deci dar,
 Munca e blagoslovită,
 Când te ții de ea, ai pită. — Omul
 Cel înțelept își gătește
 Încă pân' nu flămânzește. — Să luăm pildă că
 Furnica își strânge hrană
 De cu vară pentru iarnă. — Și,
 Șoarecelui nu-i lipsește
 Că din vreme grămădește. — Iar,
 Greerele'n vremea agoniseliî cântă
 Și iarna cere să se împrumute. — Așa și omul
 [nevoiaș,

Vara'ntins la umbră doarme
 Și iarna moare de foame.
 Când fiertură în oală,
 Și când mămăligă goală. — Sau
 Când florile rodului,
 Când frunzele pomului. — Pentrucă,
 Cine șade coada-i cade, cine mișcă el tot pișcă.
 Și,
 La tinerețe cine nu lucrează, la bătrânețe râiază.

De aceea zice un înțelept:

Arvunează din vreme pe fericita muncă. — Și
Scoală-te de dimineață și te culcă mai târziu. — Și
Cine pleacă de dimineață departe ajunge. —

[Pentru că

Un ceas al dimineții plătește cât trei după prânz.

Și,

De multeori nu aduce anul ce aduce ceasul — Că

De unde nu gândești de acolo sare iepurele.

Toate sunt la vremea lor. — Iar nu

Lasă-ți lucrul și-ți ia mukul. — Pentru că

Vorba lungă e sărăcia omului. — Și

Cine vorbește, lucru nu-i sporește.

Iar cine tace, mai multă treabă face. — Nu fii

Bun de gură și rău de lucru. — Că

Numai cu vorba nu se face ciorba. — Și

Dă din mâni, dacă vrei să eși la liman. — Mereu

Lucrează pe mult și pe puțin. — Că

Mai bine ceva decât nimic.

Povestea vorbii.

Doi țărani când vrură la lucru să plece

Nevestele'n casă până a-i petrece.

I-au sfătuit ce fel și cum să urmeze,

Cum să se tocmească și cum să lucreze.

Una zise: — Frate, vezi de ține minte

Și una muierii din zece cuvinte.

Eu nu îți zic alta decât să știi cumcă

Dupăcum ești mare și vrednic de muncă.

Când te tocmești cere să-ți dea plată bună,

Nu luă în grabă pe nimic arvună,

Să-ți pierzi surda vremea și zilele tale

Și să vii acasă fără de parale.

Iar ceealaltă zise: — Bărbate ascultă,

Lucrează pe plată puțină și multă,
 Cum ți-se întâmplă nu după plăcere,
 Decât să pierzi vremea de geaba'n ședere.
 Deci dar ei plecară amândoi deodată
 Știind fiecare sfătuirea dată.

În oraș intrară lucru să găsească,
 Veniră și'ndată oameni să-i tocmească,
 Cel cu plata mare nu vrù jos să lase,
 Nevasta acasă cum îl învățase.

Astălalt se duse, lucră, luă plata,
 A doua zi iară la alții fu gata,
 A treia zi încă n'o pierdù degeabă
 În scurt totdeauna se află cu treabă.
 Iar celalt tovarăș stând în așteptare,
 Ca să se tocmească tot pe plată mare,
 Mai mult a lui vreme erà petrecută
 Făr'de nici un lucru și'n deșert pierdută.

Ce lua'u trei zile dintr'o săptămână
 Da pe d'ale gurii odihnind p'o rână...
 Ascultă din zece vorbe și una a muierii. — Dar,
 Sfatul muierii muierilor folosește.

Deci el cu șederea din zi până'n seară
 Se învăță leneș prin munca cea rară.

Într'aceste vine o vaduvă'n piață
 Și văzându-i trupul și viteaza față,
 Zise întru sine: — Ce om voinic, mare!

Ăsta crez că'n lucru cât trei puteri are.

Și'ndată cât cere îi dă să nu-l scape,
 Îl duce la vie și-l pune să sape.

Ea ca o femeie văduvă săracă,
 Se dete d'o parte bucate să-i facă,
 Cugetul zicându-i că plata ca plata,
 Pe om întărește la muncă bucata:

— Deși n'am tocmeală să-i dau de mâncare,
 Dar văzând se'ndeamnă mai mult la lucrare.

Stând însă într'această a ei gândire bună
 Ascultă și vede că sapa nu sună,
 Aleargă, la dânsul... — Ce șezi? îl întreabă,
 — Odihnesc, răspunse, nu șez eu de geabă.
 Se scoală'nainte-i, începe lucrează.
 Și ea iar se duce mâncarea să vază,
 Cum îl lăsă însă stătù totd'odată,
 Sărmana femeie s'a'ntors iar îndată.
 Incepù să-l certe, zicându-i, ce șade?
 Că ea îi plătește după cum se cade.
 El iar înainte-i începe să sape,
 Ea pleacă la oală să-i ducă să crape;
 Dar când se întoarse cu strachina 'n mână
 Il găsi la umbră culcat pe o rână,
 — Ce face? îl întreabă. El. — Stau după muncă
 — la scoal' de mănâncă, ș'apoi iar te culcă.
 Că pe trupu-ți mare te-am ales pe tine,
 Gândind să-mi iau bine ș'a fost vai de mine!
 Iată omul dară leneș cum se 'nvață,
 Și de a sa minte și de rea povață.
 Deci când trece vara și lucru 'ncetează
 Plec și ei acasă copiii să-și vază.
 Cel cu plata scumpă duse punga goală,
 Trist, galben la față și slab ca de boală.
 Iar celalt umpluse de sfați chimirașul
 Și se duse vesel ca trandafirașul. — De aceia zice
 [un înțelept:
 Foamea se uită la poarta omului muncitor și nu
 [îndrăsnește să intre. — Iar cel leneș
 Până se încălță soarele se 'nalță, și până se gă-
 [tește soarele sfînțește. — De aceia,
 În casa trândavului e sărăcie lucie.
 Când mălai are, sare n'are, când sare are, mălai
 [n'are
 Rămâne în sapă de lemn și în casă fără piemn.

Lenea face pe bogat a i-se urî,
 Și pe sărac în nevoie a se târi.
 Intr'un păpuc ș'o opincă, lipa, lipa nea Stănică!
 Toată vara cu cojoc și iarna cu curul la foc.
 Se încălzește la față
 Iar spatele îi îngheață.
 Trăiește vieată cârpită cu ață.
 Pică pară pică, dacă-i pică eu te-oiu mânca, iar
 [de nu, acolo vei ședeă.
 Uumblă cu capul între urechi, cască gură, pierde
 {vară.
 Răsare unde nu-l semeni.
 Unde sunt doi cu el trei.
 Incârduit cu terche berchea, trei lei părechea.
 Și,
 Sărăcia de el se ține ca pulberea după câne.
 Umblă pe drumuri tăind cânilor frunză.
 Casa-i e în trei păreți și cu ușa prin pod.
 Sărăcia îi roade urechile.
 Umblă gol ca un pistol.
 Se îmbracă numai pe dinăuntru.

Povestea vorbii.

Unul aveà o nevestă
 Leneșe de tot și proastă
 Atât încât pân' la gușe
 Se tăvăleă prin cenușe.
 Haină nu aveà nici treanță,
 Decât o cămașă zdreanță,
 Ruptă de tot, prăpădită,
 În mii locuri găurită,
 Nu se mai țineă pe dânsa,
 I-se vedeă tot printr'însa.
 Bărbatul ei ca ea iară

Umblă capiu până 'n seară,
 Mai mult ședeà pe o rână
 Decât lucrà 'n săptămână,
 Câtă tot muncă ușoară,
 Numai pentru o pânișoară.
 Nu-i plăceà trupul să-și frângă.
 Să lucreze și să strângă.

Amândoi se potrivise
 Și la toate se unise,
 Câți îi vedeà 'n astă stare
 Ziceà de ei fiecare:

— Și-a găsit hârbul capacul, tigva dopul,
 [și lelea bărbatul,

N'a spart Dumnezeu două case,
 Deci ăst bărbat, biet, pe sine
 Vedeà nu se vedeà bine,
 Dar văzând nevasta-și goală
 Fără preș și fără poală
 I-se părù cu rușine,
 Deși el nu simțeà bine,
 Și cu 'ngrijirile sale
 Strângând un leu de parale,
 Zise-ai sale neveste:

— Dragă o zicală este:

«Bogatul mănâncă când voește și săra-
 [cul când găsește.

Paștele săracului este când îmbracă că-
 mașe nouă și când are pe masă ouă».

Și tu azi dar te gătește,
 Te spală, te curățește,
 Că merg să-ți cumpăr cămașe
 Ca să lepezi ale fașe.
 Deci dar eșind el din poartă,
 Ca să se ducă la boltă
 Întâlni în drum pe nașul

Și-i cerù la el salașul.
 Finul acum ce să zică,
 Punga-i erà ușurică,
 De cămașe se lipsește
 Și de masă târguiește.
 Găsește o găscă grasă,
 O ia și pleacă acasă,
 Cu nașii săi împreună
 Săltând de părere bună.
 Copilul său cum îl vede
 La mumă-sa se repede
 Și de departe o chiamă
 Strigând vesel: — Mamă! mamă!
 Tata aduce pe nașa!
 Ei îi suflă 'n urechi vântul
 Și i-se părù cuvântul:
 «Tata aduce cămașa»
 Sau cum zice pruncul: mașa,
 Și de bucurie mare
 Pierzându-și cumpătul, sare
 Numai decât se despoaie
 De treanța ei cea cu soaie
 Ș'aruncând-o 'n foc, rămase
 Muma ei cum o fătase,
 Și așa ca o păpușe
 Ese îndată la ușe
 Să-l adaste să sosească
 Cămașa să-i primească.
 Dar când în loc de cămașe
 Vede găscă, naș și nașe,
 Aleargă lipan s'adune,
 Rupe, împrejur își pune,
 Și tocmai ca paparuda
 Viind își primì ruda.
 Apucă găscă mai tare

• Ca s'o facă vr'o mâncare.
 Și până ea să gătească
 Nașu începù să vorbească,
 Zicând: — Rea a fost nevastă
 Sărăcia în lumea astă!
 Despuiata cum aude
 Intreabă îndată pe rude:
 Une ați văzut-o oare?
 Ori astăzi în târgul mare?

* * *

Cui i-e frică să se 'nsoare
 Să-și ia o nesimțitoare.
 Ca și astă neroadă,
 Și nu-i va mai cere modă.

Despre săracul mândru.

Umblă pe drum cu alai
 Ș'acasă n'are mălai.
 Par'că îl scot banii afară din casă.
 Pe uliță Chiriță
 Ș'acasă chisăliță.
 După ce arè chelie
 Mai are și fudulie.
 S'a văzut cu niște bale la gură
 Și le socotește sunt untură.
 Dupăce nici n'are de cercei urechi
 Umblă să-și cumpere și două perechi.
 Nu-i ajunge nas că n'are
 Mai e și cu curul mare.
 Se încearcă la sbor
 Ca puii de cocor.
 Ca cocoșul se rotește
 Intre găini când se privește.
 Se umflă în sprâncene

Ca curcanul în pene.
 Se răsfată 'n haine lungi
 Ca un ban în două pungi.
 N'are pe sine nădragi
 Și își cumpără dăsagi. — Capra
 De râie coada îi pică
 Și ea tot sus o ridică.
 Și sărac și nesupus,

Umblă cu nasul pe sus. — Dar sărăcia îl întreabă.
 — Capră râioasă unde ai plecat? — La oraș.
 [— Poți merge și mai departe de te-oiu lăsă.
 Nu te uită că-i e cămașa albă, că poate în credet
 [este stăpân pe dânsa.

Bună e mâneca lungă
 Dar pânza nu va s'ajungă.
 Mielul după ce e slab are și coadă lată.
 S'a înfoiat ca varza și s'a îngânfat ca barza. — Și
 Sare ca capra neagră din cloțan în cloțan să
 [meargă.

Săracul mândru se uită la ceialalți ca la niște
 [muște.
 Până îi ia cineva musca dela nas. — Il întrebi:
 De ce-ți curg mușii? — De iarnă. — Lasă că
 [te știi și d'astă vară.

Ca păunul se mândrește. — Și
 Tot cu laude trăiește. — Dar
 Lauda de sine pute
 Ca vinul rău din bute. — Căci
 Mai credincioși ochii decât urechile. — Pentrucă,
 Alta e a auzi și alta e a vedea. — Cum a zis una:
 — Nu crede bărbate ce vezi cu ochii.
 Ci crede ce-ți spui eu. — Săracul mândru zice:
 — Nu sunt numai cu deștul în gură, ci cu mâna
 [toată. — El este:
 Se laudă oala că va sparge căldarea. — Și

Potrivește mirosul trandafirului cu putoarea por-
[cului.

Corbule, cum îți sunt puii? Frumoși, pe cât
[merge înegresc.

Găina când va oua

Aude o mahala.

Prepelița se ține că e cu coadă

Și ea îi e numai pân' la noadă. — Așa e și
[săracul mândru.

Plată dă la om anume

Ca să-l laude în lume.

Povestea vorbii.

Un june într'o vreme rugă pe oare cine,

Peșitor să meargă'n satele vecine,

La o fată care el tot o văzuse

Și'n inimă dragă cu foc îi căzuse

Peșitorul care erà iarăși june

Primì să facă acea repejune,

Dar gândi în sine: — De-oiu vedeà că-mi place

Vorba pentru mine mai bine voi face.

Acest însă'l roagă și face tocmeală,

Că-i dă ce va cere pentru osteneală,

Numai ori cum știe mijlociri să facă

Prin laude multe și el ei să-i placă.

Să zică că este june prea de treabă

Și are de toate de orice întreabă:

Car, boi, vite multe și holdele sale,

Pe lângă acestea are și parale.

Dar ca să se'ncrează ce o să-i răspunză

Se'nvoi să meargă și să se ascunză

La spatele cașii tocma'n ferestruie

Ș'acolo s'asculte cele ce-o să spuie.

Deci ei împreună mergând cam pe seară

Și de casa fetii când s'apropiară,
 Pețitoru'ndată în casă se duse,
 Iar junele merse'n fereastă se puse.
 Așa pețitorul începù să spuie
 La părinții fetii, cereri să propuie,
 Spuse pentru june că este cu stare,
 Cu două guri însă, și șoptind și tare.
 Când vorbeà de bine strigà să auză. — Tare:
 Uite e un june de treabă, cuminte. — Incet:¹
 E un neghiob mare și om fără cinste. — Tare:²
 El bețiv nu este, vin, rachiu nu-i place: — Incet:
 Bea de se turtește și cocă se face. — Tare:
 Are boi, vaci, vite, bătătura plină. — Incet:
 Ba n'are sărmanul măcar o găină. — Tare:
 E chiabur să scaldă'n averile sale. — Incet:
 Ba, l-a păzit sfântul, n'are nici parale. — Tare:
 Incât despre haine portu-i e dovadă. — Incet:
 Ce este pe dânsul aceia și'n ladă. — Tare:
 Ar fi pentru fată cea mai bună soartă. — Incet:
 Ba'n mormânt de vie o băgați ca moartă. — Tare:
 Un ginere astfel nu-l pierde-ți din mână. — Incet:
 Mai bine'n fetie să moară bătrână. — Tare:
 Chiar să nu vrea fata, să o dați cu sila. — Incet:
 Vă deschideți ochii nu'necați copila
 Așa pețitoru'n loc să mijlocească
 Iși făcù lui târgul, pe el să-l voiască.
 Și junele care cu plată îl puse
 Iși pierdù dorința prin relele spuse,
 Când iese afară și se întâlnește:
 —Ai văzut, îi zise, ce fel se pețește?
 —Da, el îi răspunse, fără îndoială
 Ți-aș mulțami foarte pentru osteneală.

¹ De câte ori laudă s'arătă pe sine bătându-și pieptul.

² Când defăimă arătă cu degetul cătră fereastră.

Dacă'n vorbați tare arătai spre mine,
 Și dacă în șoaptă arătai spre tine.
 Cunosc că pețitul nu ți se va trece,
 Că ai scos din gură când cald și când rece,
 C'acel care suflă să se încălzească
 Ș'apoi iarăși suflă caldul să răcească.
 'Mi pare rău, însă l'această pricină
 Nu strici tu, ci singur chiar eu sunt de vină.
 C'am trimis pe Corbul ca Noe strămoșul,
 Și am făcut tocma cum făcù Cocoșul
 Când mână pe Vulpea în partea vecină,
 Mergând să-i pețească dorita Găină,
 Și-i arată însuși, fără ea să știe,
 Unde să-și găsească de mâncare sie,
 Dar la așa treabă d'acum înainte
 Prin a ta urmare mă învățai minte.
 Lupul își gătește singur de mâncare
 Și d'aceia ceafa mai groasă o are.
 L-a lăudat de l'a procopsit.
 A făcut și Vișa grâu din călcâie pân' la glezne.
 L-a lăudat de i-a pus coarne.
 L-a făcut ca pe dracu.
 • L-a făcut cu moț.
 A știut să-l potrivească.
 L-a potrivit cum se cade.
 Ii tăie iapa dela gard.
 Ii suflat în lumânare.
 L-a legat ca pe un dobitoc la gard.
 Ii luă turtă după spuză.
 A dat burduful cu brânză cu tot pe seama cânelui
 Și praful nu s'a ales de dânsul.
 S'a luat cu amândouă mânilor de păr.
 S'a săturat soacra de poamă acră. — Și acum,
 Dă-ți băete pinteni și-ți bate iapa cu călcâiu.
 Și zi:

Nici n'a avut popa porci nici nu trebuie să aibă.

Că

Și coada securii face rău pădurii.

Limba taie ca foarfecile. — Iar

Buzele cele mute vorbesc pe tăcute.

Unul cască ș'altul înghite.

De omul rău să fugi mâncând pământul. — Că

Par'că îi șoptește dracu la ureche. — Și d'aceea

[zice :

În șoaptă trebuie să fie și vreo diavolie. — Dar însă,

Cine defaimă pe altul înaintea ta, el și pe tine o

[să te defaime înaintea altuia. — Că

Din gura omului bun vorbă de rău nu ese nici

[odată

Își pune lăcat la gură. — Iar care

În față te cinstește și în dos te vorbește

Își găsește moașe să-l moșească. — Că e vorbă :

Nu face să nu ți-se facă. — Și când o poate începe

[să-i zică :

— Și asta e cercel la ureche. — Sau :

Oi ținea-o ș'asta minte :

Mi-a făcut-o cât de bună.

A dat Nan de găvan. — Și

S'a găsit cine să-i taie din obricariță. — De aceia,

Nu face nici un lucru după care să fii dator a-ți

[cere ertăciune. — Și

Fii la orce în fereală,

Nu da loc de bănuială. — Dacă-ți zice cineva :

— Unul în dos tea'njurat. — În lipsa mea putea

[să mă și bată.

Cât o vrea lumea să-ți strige,

Tu să nu fii cum îți zice — Că

În urma dijmarilor multe bârfesc babele. — Și ei

Își caută de treabă — Și

Își vede de sărăcie. — Știind că,

Cerul limpede trăsnete nu aduce. — Și
Nu-ți mai pune mintea cu nebunul. — Că
E mai bine cu binele decât cu răul. —

[Mai vârtos că

De nebun și de muiere rea fiecă înțelept fugă

Și

Nu se înoadă la ceartă ca moșicul.

Biblioteca Județeană

— CLUJ —

1851
1852
1853